

SKP mora biti bolj učinkovita

Pogovor s podpredsednikom Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Marjanom Golavškom.

str. 3

Novosti v Zakonu o kmetijstvu

S spremembami zakona se podrobneje ureja najem delovne sile v kmetijstvu in odnosi v verigi preskrbe s hrano.

str. 5

Računi v kmetijstvu

Izdajanje in davčno potrjevanje računov

str. 10

Kmetuje, aktiven med mladimi in še gasilec za povrh

Tokrat predstavljamo mladega prevzemnika Simona Černela iz vasi Slaptinci.

str. 16

Izredno topel januar, zelo mrzel februar, nadpovprečno snežen marec, moker april (vsaj za zdaj) – tako si sledijo vremenski opisi mesecev letos. Le kaj nas še čaka? Kmetijci smo nepopravljivi optimisti in upamo, da bo ritem vremena – sosledje sonca in moče tako, da bo pridelek obilen in kakovosten. Ne glede na vremenske neznanke v vseh kmetijskih panogah hitijo s spomladanskimi opravili in lovijo vsak primeren trenutek za delo. Rez, gnojenje, oranje in druga opravila morajo biti opravljeni dovolj zgodaj, da jeseni žanjemo sadove svojega pridnega dela. (Ma.P.)

Čisti računi v kmetijstvu

Davčna zakonodaja, ki ureja področje osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, dopolnilnih in drugih dejavnosti na kmetijah, je pogosto zelo zapletena, urejena s številnimi predpisi, ki so med seboj povezani. Veliko je področij, za katera so predvidene posebne, zelo specifične rešitve. Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) pozorno spremljamo davčno zakonodajo, se aktivno vključujemo v iskanje kmetom ugodnih in prijaznih rešitev in se obenem trudimo za čim boljše informiranje kmetov o vseh novostih. Kot pogosto pravimo, spremembe so na tem področju edina stalnica. Poslednji zajeten »paket« davčne zakonodaje je bil sprejet konec leta 2016 in se je začel uporabljati v začetku preteklega leta. Konec leta 2017 je bilo sprejetih še nekaj novosti na področju uveljavljanja normiranih odhodkov. Na spletni strani KGZS bralci najdete gradiva o dohodnini v kmetijstvu, katastrskem dohodku, trošarinah, izdajanju računov (in v pripravi je gradivo o davku na dodano vrednost). V vseh gradivih je dan poudarek posebnostim v kmetijski dejavnosti, napisana pa so kolikor je le mogoče enostavno in priljudno.

Prav s področja izdajanja in davčnega potrjevanja računov se zelo pogosto pojavljajo številna vprašanja: katerim kmetom in v katerih primerih ni potrebno izdajati računov, v katerih primerih ga morajo ali smejo izdati, katere podatke morajo vsebovati računi za različne

namene, kdaj izdani računi vplivajo na davčno osnovo, kateri morajo biti davčno potrjeni in kakšen je postopek.

Obveznost izdajanja računov je odvisna od vrste dejavnosti, ki jo kmetija opravlja, od tega, komu svoje pridelke in izdelke prodaja, od statusa v sistemu davka na dodano vrednost in od izbranega načina ugotavljanja davčne osnove (na podlagi katastrskega dohodka ali na podlagi dejanskih prihodkov). Čeprav številnim kmetom predstavlja neljubo administrativno breme, se tej obveznosti vedno ni mogoče izogniti. Napredek v tehnologiji, predvsem pa ustrezna informiranost o vsebini in postopkih izdajanja računov gotovo pripomoreta k temu, da postane to breme manjše in da nanj lahko pogledamo tudi z zornega kota koristi, ki ga izdajanje računov in vodenje evidenc o dejanskih prihodkih in odhodkih lahko prinesejo. Nenazadnje je izdajanje računov lahko tudi konkurenčna prednost – kupcem račun predstavlja zagotovilo za izvor in kakovost pridelkov.

Po tem, ko je s spremembo Zakona o davčnem potrjevanju računov tudi po 1. januarju 2018 še naprej dopustna uporaba vezane knjige računov, v kratkem ne pričakujemo sprememb na področju izdajanja računov. Zato smo se odločili, da to temo podrobneje predstavimo v Zeleni deželi.

Več na strani 10.

mag. Neva Pajntar, KGZS

Preverite ponudbo kmetij na svojem pametnem telefonu!

Brezplačna aplikacija za Android

Google play

KUPUJMO DOMAČE!

KGZS

www.kupujmodomace.si

Strokovna gradiva na spletu
www.KGZS.si

Naročite se na zbornične e-novice
www.KGZS.si

Topla, mokra in zanimiva pomlad

CVETKO ZUPANČIČ

predsednik KGZS

Že kar dobro smo stopili v pomlad. Kot kaže, bodo vsa kmečka opravila letos bolj pozno opravljena. A je pomlad za zdaj dovolj topla in mokra, tako da lahko pričakujemo normalno leto za sajenje, setev in rast. Če nas, seveda, spet kaj ne preseneti.

Pri našem delu na zbornici smo ta čas osredotočeni na razprave o novi Skupni kmetijski politiki po letu 2020. Ko bomo na koncu oblikovali skupno stališče, bodo morala biti ta stališča usklajena. Glavna sprememba glede na prejšnja obdobja je, da bo oblikovanje kmetijske politike posameznih držav bolj prepuščeno njim samim. Zato je tolikanj bolj pomembno, da najdemo skupni jezik in da se dogovorimo ter uskladimo stališča. Kot sem že omenil, na koncu bomo lahko predstavili le eno, pravzaprav enotno stališče. Pri vsem tem pa je ključno to, da vztrajamo pri tem, da se na ravni Evrope zagotovi večji ali vsaj enak odstotek sredstev. Tu bo ključno vlogo odigrala tudi vlada, ko bo zagovarjala naša stališča v Bruslju.

Dolga zima je tudi onemogočila spravilo in prodajo lesa od posledic vetroloma in podlubnika. Upamo le, da nam bo vreme naklonjeno in bo moč glavnino tega lesa pospraviti pred poletjem ter da ne bo še bolj padala cena lesa.

Pričakujem, da bo lastnikom, ki iz objektivnih razlogov ne bodo uspeli do predvidenega roka odpraviti posledic ujme iz gozdov, Zavod za gozdove Slovenije to upošteval in bo svoje odločbe zaradi neizvršljivosti izničil oziroma postavil bolj uresničljiv rok za izvršbo.

Na koncu še tole. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je nepolitična organizacija, a nam ni vseeno, kdo nam kroji usodo. Smo namreč tudi v času, ko bodo kmalu volitve v Državni zbor. Pomembno je, da imata kmetijstvo in gozdarstvo svoje prave predstavnike v parlamentu. Zato kmetije in vsi tisti, ki delate v kmetijstvu in gozdarstvu ter se čutite sposobni prevzeti to pomembno nalogo, sprejmite kandidature za poslanca Državnega zbora. Na nas pa je, da gremo na volitve v čim večjem številu in te kandidate podpremo.

Vsem želim lepo pomlad in plodno leto.

Izbrana kakovost sadje in predelani izdelki iz sadja

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je potrdilo specifikacijo in tako je v shemo Izbrana kakovost vstopil tudi sektor sadjarstvo. Od MKGP smo dobili uradno obvestilo, da bo 3. javni razpis za podukrep 3.1. – Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila iz Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 objavljen proti koncu leta 2018. Na osnovi tega razpisa bodo sadjarji, ki se bodo v letu 2018 vključili v certificiranje za shemo Izbrana kakovost za sadje, uveljavljali povračilo stroškov certificiranja skozi vse leto 2018. Stroški bodo povrnjeni za prvih pet let. Predlagamo, da se sadjarji vključujejo v certificiranje, saj se bo promocija izvajala samo za sadje Izbrana kakovost, za katero vsi sadjarji na osnovi zakona o promociji plačajo 20 evrov na hektar intenzivnega sadovnjaka. Sadje z oznako IKS bo imelo prednost pri javnem naročanju za javne zavode po Uredbi o zelenem javnem naročanju (obvezno 15 % živil iz shem višjih kakovosti) in kot lokalno sadje višje kakovosti v Šolski shemi ter rjavi košarici za javno naročanje v javne zavode.

V. B.

Ukinitev pošiljanja položnic in nov način obveščanja za kmečke zavarovance

S sprejetjem novele Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2J, Uradni list RS, št. 63/16) se tudi za kmečke zavarovance določa oddajanje obračunov prispevkov za socialno varnost, in sicer elektronsko prek portala eDavki. Za obračunska obdobja od 1. januarja 2018 dalje Finančna uprava RS (FURS) sestavlja predizpolnjene obračune prispevkov za socialno varnost (POPSV) in jih kmečkim zavarovancem vroča elektronsko prek portala eDavki. Kmetje morate POPSV pregledati, vanj vnesti morebitne spremembe in jih potrditi najkasneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec.

Uvedba POPSV pa ni edina novost na področju plačila prispevkov za socialno varnost. Hkrati se namreč predvideva tudi ukinitve vsakomesečnega pošiljanja položnic (plačilnih nalogov – UPN) kmetom. Te vam bodo po novem dostopne v elektronski obliki, FURS pa jih bo pošiljal le ob morebitnih spremembah zavarovalne osnove.

Ne glede na navedeno ukinitve pošiljanja položnic vas obveščamo, da bo FURS uvedel nov način obveščanja kmetov o vaši mesečni obveznosti iz naslova socialnih zavarovanj. Skladno s tem bo FURS vsakemu kmečkemu zavarovancu na njegov mobilni telefon vsak mesec poslal tri mobilna sporočila (za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje in zavarovanje za starševsko varstvo), v katerih bodo navedeni vsi podatki, potrebni za izpolnitev UPN in plačilo prispevkov iz naslova socialnih zavarovanj.

Komu, kdaj in kako sporočiti svojo mobilno telefonsko številko

Da bi se kmečki zavarovanci lahko vključili v nov mehanizem obveščanja s strani FURS, morate posredovati svoje mobilne telefonske številke. Za ta namen je treba izpolniti izjavo, ki jo kmečki zavarovanci prejmete pri kmetijskem svetovalcu oziroma na spletni strani KGZS. Izpolnitev izjave je sicer neobvezujoča, vendar se svetuje, da jo izpolnite in vrnete kmetijskemu svetovalcu. Le tako boste namreč vsak mesec deležni obveščanja o višini zneskov prispevkov iz naslova socialnih zavarovanj prek mobilnih sporočil s strani FURS.

Pri tem bi želeli opozoriti, da mora vsak kmečki zavarovaneec izpolniti svojo izjavo. V kolikor je na kmetiji več zavarovancev, mora torej vsak zase izpolniti izjavo ter jo dostaviti kmetijskemu svetovalcu najkasneje do zaključka oddaje zbirnih vlog (to je do 7. maja), saj v nasprotnem primeru ne bo vključen v nov mehanizem obveščanja s strani FURS.

Za konec naj še pojasnimo, da se prvo obveščanje preko mobilnih sporočil ter s tem hkrati ukinitve pošiljanja položnic predvideva julija letos za obračunsko obdobje junija. Vse do takrat boste kmečki zavarovanci še vedno prejeli mesečne položnice po pošti.

Mobilne telefonske številke se zbirajo v času oddaje zbirnih vlog, in sicer do 7. maja na Kmetijsko gozdarskih zavodih oziroma na vseh lokacijah vnosnih mest za vnos zbirnih vlog.

Urška Ahlin Ganziti

Pomembni dogodki v prihodnjih mesecih

Kdaj?	Kaj? / Kje?
20.–22. 4.	Vseslovenski sejem široke potrošnje / Ivančna Gorica
21. 4.	Državni kviz Mladi in kmetijstvo / Mirna Peč
21. 4.	Podeželje v mestu – gremo na kmetijo / Ljubljana, Pogačarjev trg
5. 5.	Podeželje v mestu Koper / Koper, pri Taverni
12. 5.	Podeželje v mestu – Dobrote slovenskih kmetij / Ljubljana, Pogačarjev trg
15.–21. 5.	Kmetijski sejem Novi Sad / Novi Sad, Srbija
18.–20. 5.	Dobrote slovenskih kmetij / Ptuj
25.–27. 5.	Primorski obrtno-podjetniški sejem / Koper

Nekateri pomembni roki v prihodnjih mesecih

Do kdaj?	Kaj?
7.5.	Vnos zbirnih vlog za ukrepe SKP
31. 5.	Vnos zbirnih vlog za ukrepe SKP – zamudniki (enodstotni odbitek na vsak dan zamude)
Do objave o za-prtju JR	Rok za oddajo vlog na JR za Ukrep I: Finančna pomoč za nadomestilo škode zaradi požara ali strele na kmetijskem gospodarstvu v letu 2018
Do objave o za-prtju JR	Rok za oddajo vlog na JR za Ukrep II: Finančna pomoč ob smrti, invalidnosti ali nezmožnosti za delo v letu 2018
Do objave o za-prtju JR	Rok za oddajo vlog na 2. JR za ukrep Odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih
Do objave o za-prtju JR	Oddaja vlog na javni razpis za ukrep M08.4 – Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov
25. 5.	Rok za oddajo vlog na 1. javni razpis za podukrep 16.5: Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam
25. 5.	Rok za oddajo vlog na 1. javni razpis za podukrep 16.2: Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij
15. 6.	Rok za vložitev vloge za podporo za prestrukturiranje vinogradov
18. 7.	Rok za oddajo vlog na 9. JR za ukrep 4.1 – Podpora za naložbe v kmetijska gospodarstva za l. 2018, namenjene prilagoditvi kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe
31. 8.	Rok za oddajo vlog na 2. JR za podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, operacija: gradnja namakalnih sistemov

Zbral: Ma. P.

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 146, april 2018 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjka ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: Arhiv KGZS • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 80.000 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Pridružite se nam in predstavite svojo ponudbo na spletni strani

<http://www.kupujmodomace.si>

Objave vaših ponudb so brezplačne!

SKP mora biti bolj učinkovita

Na kmetiji Marjana Golavška v Matkah pri Preboldu se ukvarjajo s pridelavo piščancev, 24.000 v turnusu. Hlev ogrevajo na sekance iz lastnega gozda in miskanta*. Imajo 3,5 hektarja njiv in približno toliko travnikov ter sedem hektarjev gozda. Dopolnilna dejavnost na kmetiji je kisanje zelja, sicer pa pridelujejo tudi bučno olje in stročji fižol.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Kako vidite položaj slovenskega kmeta in kmetijstva danes?

Kmetijstvo kot panoga zagotovo nima položaja, kot bi ga moralo imeti. Premalo je zavedanja, da skrbi za prehrano naših prebivalcev s kakovostno in domačo hrano. Hrana je možno v državo sicer uvoziti, a je ta pogosto vprašljive kakovosti po nerazumljivo nizkih cenah.

Premalo je zavedanja, da lahko glede na vse, kar se v svetu dogaja, pride do tega, da poceni hrane ne bo možno preprosto uvoziti.

Nezavidljiv pa je položaj kmetijstva tudi na ravni varovanja kmetijskih zemljišč, saj se v »imenu ustvarjanja novih delovnih mest« nepremišljeno pozidavajo kmetijska zemljišča. Treba je poudariti, da se tudi s kmetovanjem ustvarjajo nova delovna mesta!

Kar se položaja slovenskega kmeta tiče, pa je težava predvsem v ekonomskem smislu, saj v verigi od vil do vilič dobi najmanjši delež, kljub temu da je

treba veliko truda in stroškov, da se hrana pridelava in pojavi na trgu.

Vedno poudarjam, da tako kot vsak zaposleni tudi kmet dela zato, da bo za svoje delo prejel primerno plačilo, ki pa ga marsikdaj seveda ne dobi. Zato je tudi odločitev mladih za kmetovanje bistveno težja in to kljub finančnim podporam.

Kako je uspešna zbornica pri zastopanju interesov kmetov?

Menim, da je uspešnost Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije pri zastopanju interesov kmetijstva, gozdarstva in podeželja v danih razmerah dobra. Sicer je pogosto slišati očitke, da ne naredimo dovolj. Vendar se je treba zavedati, da je naša politična teža glede na to, da se število kmetov zmanjšuje, vse manjša.

Zato se še toliko bolj zavedam, da nam pri oblikovanju politike manjkajo predstavniki kmetov v državnem zboru. Sedaj je treba vložiti veli-

Marjan Golavšek, podpredsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

ko energije, da stroka in voljeni predstavniki kmetov v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije ter drugih nevladnih kmetijskih organizacijah pojasnimo, zakaj je kaka zakonska rešitev za kmetijstvo neprimerna. Bodisi zaradi neživljenjskosti, nepraktičnosti ali zaradi nesorazmernih novih obremenitev za kmete, kot je bil na primer zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka. Lahko rečemo, da v parlamentu primanjkuje zdrave kmečke pameti. Kmetje moramo zato združiti moči in storiti vse, da bi v parlamentu imeli svoje zastopnike.

Poteka že intenzivna razprava o skupni kmetijski politiki po letu 2020. Kaj mora imeti prednost, da bo to najbolj ustrezalo slovenskemu kmetijstvu?

Najprej je treba zmanjšati število posameznih ukrepov, po katerih se uveljavljajo sredstva iz neposrednih plačil, KOPOP in okoljskih ukrepov. Tako bi lahko bistveno zmanjšali birokracijo in številne kontrole kot posledico velikega števila ukrepov.

Glede na to, da bi naj v novi perspektivi države članice imele bistveno več možnosti oblikovati skupno kmetijsko politiko v lastni državi, bo to do neke

mere možno storiti. Je pa nujno, da to naredimo strateško. Seveda bomo potrebovali veliko modrosti in strpnosti, da bomo našli rešitve, ki bodo spodbujale pridelavo hrane, in bomo ustrezno ovrednotili pogoje za kmetovanje v različnih delih Slovenije.

Vzpostaviti je potrebno primerno razmerje glede na pogoje kmetovanja med višinskimi in ravninskimi kmeti ter med velikimi in manjšimi oziroma majhnimi kmetijami. To moramo storiti na način, da bodo sredstva, ki jih kmetje pridobijo preko vlaganja zbirnih vlog za neposredna plačila razdeljena tako, da bodo le-ta dobili tisti, ki pridelujejo hrano, ne pa tisti, ki z minimalnim vložkom »kosijsko subvencije«.

Vsaka kmetija mora namreč videti ekonomiko najprej v pridelavi hrane ne glede na velikost, lego ali dejavnost.

Trenutno potekajo vzpostavne sheme in posledično močna medijska kampanja shem Izbrana kakovost – Slovenija. Kakšne učinke pričakujete od nje?

Pričakujem, da bodo potrošniki tako lažje prepoznali, kako kakovostno hrano pridelamo slovenski kmetje in da si za to kakovost zaslužimo tudi primerno plačilo. Seveda pa je pomembno, da se tega zavedamo tako kmetje kot potrošniki, da če kupujemo doma pridelano in predelano hrano (ali pa tudi neprehramenske izdelke), prispevamo ogromno tako k ohranitvi kot odprtju novih delovnih mest.

Ukvarjate se s pitanjem piščancev. Kakšen je položaj perutninarstva v Sloveniji?

Perutninarstvo je panoga, ki je zelo intenzivna in terja zelo vestno delo tako rejca kot tudi predelovalne industrije. Je ena redkih panog, pri kateri smo samooskrbni. Perutninsko meso je iz več vzrokov v prehrani cenjeno, njegova poraba raste. Ravno tako se povečuje priraja v živalim prijaznem okolju ter tako imenovana domača reja. Smo pa rejci v podobnem položaju kot večina kmetov pri nas, saj si težko pridobimo primeren kolač zaslužka.

Kaj so glavni izzivi kmetov, kmetijstva in zbornice v naslednjih letih?

Osnovni izziv je pridelava hrane po zmernih cenah za potrošnika ob primernem plačilu za pridelovalca. Izziv je področje socialne varnosti, kjer moramo doseči kmečke pokojnine za dostojno jesen življenja. Trajni in verjetno nikoli v zadostni meri dosežen izziv je zmanjšanje birokratskih ovir. Posebej pa bi izpostavil še področje gozdarstva, kjer je treba lastnikom gozdov zagotoviti pravico, da so dejanski lastniki na svoji zemlji.

**Miskant je do 5 metrov visoka trava, ki se sadi kot nezahtevna energetska rastlina za proizvodnjo kuriv (peleti), uporabo v bioplinarnah, za proizvodnjo etanola ter pridelavo stelje, ki jo uporabijo na kmetiji v hlevih za piščance.*

Delo predstavnikov kmetijstva v Državnem svetu

Državni svet je v tem mandatu že obravnaval kar nekaj tem iz kmetijstva. Tudi predstavnika kmetijstva v Državnem svetu (Branko Tomažič in Cvetko Zupančič, oba predstavnika zbornice) sta vložila kar nekaj pobud in vprašanj. Tako je interesna skupina kmetov, obrtnikov in

samostojnih poklicev vložila predlog veta na Zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1), EPA 2138-VII, ki pa ga Državni svet ni sprejel.

Je pa na našo pobudo Državni svet podprl spremembe Zakona o kmetijstvu in kasneje tudi ni podprl predloga veta, ki

ga je vložila interesna skupina delodajalcev in delojemalcev. S to podporo zakonu je sedaj bolje urejeno najemanje sezonske delovne sile, hkrati pa so v odnosih znotraj preskrbovalne verige bolj zaščiteni kmetje. Spremenjen zakon bo z zaposlovanjem pripravnikov tudi omogočil

pomlajevanje kmetijske svetovalne službe.

Prav tako sta predstavnika zbornice predlagala posvet o ekološkem kmetovanju, ki je bil 27. februarja v prostorih Državnega sveta in na katerem je bilo poudarjeno, da je za ekološko kmetovanje značilno spoštovanje naravnih ciklov,

kroženje snovi in pozitiven vpliv na podnebne spremembe, kar kmetom omogoča pridelano tudi prodati. Porabniki se vedno bolj zavedajo pomena kupovanja dobre in okusne hrane, pridelane blizu.

Predlagala sta tudi posvet o upravljanju z velikimi zvermi, ki bo v sredo, 18. aprila, v

Državnem svetu v Ljubljani. Številčnost velikih zveri (medveda in volka) se je v obdobju samostojne Slovenije namreč zelo povečala, saj so se razširile tudi na območja, kjer jih prej ni bilo. Pojavil se je še šakal, ki poleg medveda in volka rejcem že povzroča težave. Povečanje števila zveri povzroča vse več konfliktov v okolju. S temi temami se bodo soočili strokovnjaki in predstavniki KGZS, MKGP, MOP, Zavoda za gozdove Slovenije, Zveze lastnikov gozdov Slovenije, Lovske zveze Slovenije, Sindikata kmetov Slovenije in drugih.

Branko Tomažič, podpredsednik KGZS, je sredi marca predlagal, da Državni svet pošlje pobudo vladi, da naj Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo izvaja strožji nadzor nad označevanjem kruha, pekovskega peciva in drugih pekovskih izdelkov v prodajalnah. Odgovora vlade Državni svet doslej še ni prejel. Več o delu Državnega sveta je razvidno v preglednici.

Predlog zakona	Predlagan amandma/konkretna pripomba	Seja Državnega zbora, ko so obravnavali predlog
Predlog Zakona o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov – druga obravnava, EPA 2468-VII	Komisija je povzela predlog amandmaja KGZS k 4., 6., 8., 12. in 13. členu in z njimi predlagala dodatne ukrepe za odpravo posledic škode.	Zakon sprejet na 38. seji DZ, 20.2.2018 – predlogi niso bili upoštevani.
Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu – skrajšani postopek, EPA 2464-VII	Komisija je povzela amandma KGZS k 5. členu (novi drugi odstavek 105.e člena), s katerim je predlagala, da se od prejemkov po pogodbi o opravljanju začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu ne plača posebni davek v višini 25%.	Zakon sprejet na 39. seji DZ, 22.3.2018 – predlog amandmaja JE BIL UPOŠTEVAN. Prav tako so bile prek amandmaje odbora upoštevane nekatere druge pripombe DS.
Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin (ZSMKR-D) – druga obravnava, EPA 2496-VII	Komisija je predlog zakona podprla. Na podlagi mnenja komisije je predlog zakona podprl tudi DS.	
Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (ZVMS-A) – druga obravnava, EPA 2497-VII	Komisija je predlog zakona podprla.	
Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o veterinarstvu (ZVet-1A) – druga obravnava, EPA 2498-VII.	Komisija je predlog zakona podprla.	
Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1C) – druga obravnava, EPA 2570-VII	Komisija je predlog zakona podprla. Na podlagi mnenja komisije je predlog zakona podprl tudi DS.	

SKP mora spodbujati pridelavo hrane

Janez Beja kmetuje na Konjšici v Polšniku, v velikih strminah Zasavskega hribovja na nadmorski višini 570 metrov. Kmetija obsega dobrih 10 ha kmetijskih površin, predvsem travnikov, tri četrtine v hudih strminah. Redijo krave dojlje. Večji del kmetije predstavlja gozd, ki se ga več kot polovica ne da izkoriščati, saj ima veliko parcel oznako »varovalni gozd«, predvsem zaradi velikih naklonov.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Veliko napora ste vložili za razpis za majhne kmetije. Kako ste zadovoljni z izkupičkom?

Na razpis za majhne kmetije smo čakali vrsto let. Že v prejšnjem mandatu sem veliko energije vložil, da bi na razpise lahko kandidirale tudi manjše kmetije. Kot eden pobudnikov sem zadovoljen z razpisom za majhne kmetije, je pa res, da noben razpis ne more biti tak, da bi ustrezal vsem, ki bi bili sicer upravičeni do sredstev.

pis, ki bo na voljo kmetijam, ki imajo manj kot 3 ha primerljivih kmetijskih zemljišč, da bodo tudi te imele možnost kandidiranja, saj ravno tako pridelujejo hrano in pomembno prispevajo k ohranitvi kulturne krajine.

Smo približno na polovici zborničnega mandata. Kaj so glavni izzivi zbornice do 2020?

Bistveno se mi zdi, da pripravimo skupno kmetijsko politiko po letu 2020 čim bolj po

Janez Beja, predsednik OE KGZS Ljubljana in predsednik strokovnega odbora za OMD območja

programskega obdobja je treba prevetriti vsa območja z omejenimi dejavniki za kmetovanje in točkovanje na teh območjih, po oblikovanju nove sestave parlamenta in vlade pa je treba odpreti zakon o KD-ju in ga vrniti v normalne okvire, da bo ustrezal dejanskemu stanju.

Kakšne bi morale biti v skupni kmetijski politiki po 2020 prioritete, kakšni ukrepi, da bi kar najbolje omogočili obstoj oziroma razvoj hribovskih kmetij?

Izravnalna plačila naj dobijo tisti, ki ima proizvodnjo, pa naj si bo le nekaj živali ali pa njivo, s katere prodaja viške kmetijskih pridelkov. Obvezno je treba dati velik poudarek izravnalnemu plačilom na OMD območjih. Povrniti je treba podporo za krave dojlje, saj je telet v Sloveniji premalo in jih moramo uvažati iz tretjih držav. Sedanja plačila za območja z naravnimi omejitvami (ukrepa PONO 35 % in 50 %) pa je treba ohraniti in zagotoviti dodatna sredstva.

vemu medvedu. Verjamem, da če živiš v bloku, si želiš videti medveda, nikakor pa ne, če ti pobija živali oziroma ogroža tebe in tvoje otroke.

Pravi ukrep je, da se korenito zmanjša stavež divjadi in zveri. Noben ukrep ne bo tako učinkovit na daljše obdobje, kakor večji odvzem divjadi in velikih zveri iz prostora.

Veliko energije ste vložili v zakon o ugotavljanju katastrofkega dohodka.

Res je, veliko sestankov smo imeli na to temo, zakon smo obravnavali na območni enoti, svetu zbornice, v ožji delovni skupini za KD in ne nazadnje na pogajanjih na vladi. Vladni apetiti so bili po enormnem zvišanju KD-ja, na gozdove tudi do 800 %. Kljub še vedno precejšnjemu povečanju menim, da smo KGZS, Sindikat kmetov Slovenije in Zveza lastnikov gozdov Slovenije (ZLGS) iztržili največ, kar se je takrat dalo.

Prejšnje leto ste bili zelo aktivni pri zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin?

Tudi tu je bilo vložene veliko truda in časa. Moram priznati, da smo v okviru ZLGS obiskali vse poslanske skupine in razložili, zakaj je zakon ško-

dljiv za kmete in lastnike gozdov. Največji problem je, ker je geodetska uprava, ki dela izračune za sleherno parcelo v Sloveniji, upošteva tržno (velikokrat spekulativno) vrednost in ne dejanske vrednosti kmetijskega in gozdnega zemljišča.

Kje kot predsednik OE KGZS Ljubljana niste bili dovolj uspešni in česa niste uspeli uresničiti?

Pri točkovanju pri investicijskih razpisih ni bilo veliko uspeha. Območje OE Ljubljana sodi v razvito (zahodno) kohezijsko regijo, čeprav je precej območij, ki kriterijev ne dosega. Območje je v razviti regiji, brezposelnost je majhna, smo v zahodni koheziji in v povprečju sicer nimamo težkih obdelovalnih pogojev. Zaradi vsega naštetega imajo kmetje, ki kandidirajo na razpisih, manjše število točk in posledično vloge niso pozitivno rešene.

Kako pa ste zadovoljni z zemljevidom problemskih območij, ki so po Sloveniji?

Na svetu OE Ljubljana smo večkrat sprejeli sklep, da se razširi zemljevid teh območij za občine Litija, Šmartno pri Litiji in Logatec, vendar tudi tu za zdaj ni bilo uspeha.

»Kmetje in lastniki gozdov premalo cenijo delo nevladnih organizacij, zato naj se vprašajo, kaj vse bi bilo slabše in bolj neživljensko, če ne bi bilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.«

Menim, da kdor dela in ima proizvodnjo, je upravičen do investicijskih sredstev. Res pa je, da se sredstva namenjajo sorazmerno glede na velikost proizvodnje. Osebnost me moti, da nekaterim ustreza skorajda vsak razpis in takšne bi morale omejiti s točkovanjem ali pa z manjšim odstotkom sofinanciranja iz evropskih sredstev.

Sicer pa smo na odboru za gorsko-višinska območja, OMD za pridelavo in agrarne skupnosti pri KGZS predlagali še en raz-

meri kmeta in da podpore dobijo tisti, ki si jih res zaslužijo. Zasnovati je treba take razpise za naložbe, da bodo izkoriščena vsa sredstva. Ekstenzivnim kmetijam je treba omogočiti čim lažje kmetovanje brez birokratskih ovir. Pri zakonu o množičnem vrednotenju nepremičnin je treba doseči, da bodo kmetijska zemljišča in gozdovi obravnavani kot površine s posebnim namenom in to tudi dejansko uveljaviti.

Pred uveljavitvijo novega

Upravljanje z velikimi zvermi

Vabilo na posvet v Državnem svetu, ki naj bi prispeval k bolj strpnemu sobivanju

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Državni svet organizirata posvet Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje, ki bo 18. aprila ob 9. uri v dvorani Državnega sveta Republike Slovenije, Šubičeva 4, Ljubljana.

Številčnost velikih zveri (medveda in volka) se je v obdobju samostojne Slovenije zelo povečala, saj so se razširile tudi na območja, kjer jih prej ni bilo. Pojavil se je še šakal, ki poleg medveda in volka rejcem že povzroča težave. Povečanje števila zveri povzroča vse več konfliktov v okolju.

Takšni trendi niso več vzdržni in ne prispevajo k strpnemu sobivanju. S temi temami se bodo soočili strokovnjaki in predstavniki KGZS, MKGP, MOP, Zavoda za gozdove Slovenije, Zveze lastnikov gozdov Slovenije, Lovske zveze Slovenije, Sindikata kmetov Slovenije in drugih.

PROGRAM POSVETA

8.30–9.00	Prihod in registracija udeležencev
9.00–9.10	Pozdravni nagovori: Alojz Kovšca, predsednik Državnega sveta
9.10–9.20	Cvetko Zupančič, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in predsednik Komisije Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
9.20–9.30	Branko Ravnik, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
9.30–9.40	Preprečevanje nastajanja škod in upravljanje z zvermi; Rok Černe, Zavod za gozdove Slovenije
9.40–9.50	Marjan Dremelj, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
9.50–10.00	Mag. Tanja Bolte, Ministrstvo za okolje in prostor
10.00–10.10	Tihi negativni procesi, ki tečejo na podeželju zaradi preštevilčne divjadi in zveri; Stane Bergant, Zveza lastnikov gozdov Slovenije
10.10–10.20	Dr. Boštjan Pokornj, Lovska zveza Slovenije
10.20–10.30	Zveri ogrožajo obstoj družinskih kmetij; Florjan Peternelj, Sindikat kmetov Slovenije
10.30–11.00	Odmor
11.00–13.00	Razprava
13.00	Zaključek posveta

Prijave se zbira do posveta na e-naslov: ana.ivas@ds-rs.si.

Pri prijavi navedite ime, priimek in točen naslov bivališča (zaradi hitrejšega postopka registracije v recepciji parlamenta).

Ekološko kmetovanje za bolj zdravo življenje

Posvet o ekološkem kmetovanju v Državnem svetu

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetko Zupančič se je konec februarja udeležil posveta v Državnem svetu RS z naslovom Ekološko kmetovanje za bolj zdravo življenje, ki so ga organizirali KGZS, Zveza društev ekoloških kmetov, MKGP in Državni svet RS.

»Statistični podatki in množica drugih dejstev kažejo, da ekološko kmetovanje globalno ni več majhna tržna niša, temveč hitro rastoči sektor kmetijstva. Ekološko kmetijstvo zahteva veliko znanja in uporablja moderne tehnologije, skladno z Evropsko zakonodajo,« je med drugim povedal in izpostavil, da imamo v Sloveniji inštitucije, kjer nastaja veliko tovrstnega znanja.

»Za ekološko kmetovanje je značilno spoštovanje naravnih ciklov, kroženje snovi in pozitiven vpliv na podnebne spremembe, kar kmetom omogoča pridelano tudi prodati. Porabniki se vedno bolj zavedajo pomena kupovanja dobre in okusne hrane, pridelane blizu,« je dejal Zupančič in dodal, da so prav ekološki kmetje znani kot najbolj inovativni glede načinov prodaje. Država hkrati spodbuja trženje v javne zavode ter daje poudarek boljšemu in učinkovitejšemu načinu povezovanja in nastopanja na trgu.

Zupančič je svoj nagovor zaključil s pomenom povezovanja: »Pomen in vrednost te hrane lahko dvigujemo, če delujemo kot sistem. Švica kot dežela presežkov je že dosegla, da vsak njen prebivalec potroši 274 evrov več za ekološko pridelano hrano. Slovenija je lepa dežela, mnogo predelov je še neokrnjenih, in zato vse bolj turistično zanimiva. Turisti, tako domači kot tuji, pri nas poleg lepe narave še najdejo pristne okuse hrane, ki ima svojo ceno.«

Tatjana Vrbošek

Novosti v Zakonu o kmetijstvu

S spremembami zakona se podrobneje ureja najem delovne sile v kmetijstvu in odnosi v verigi preskrbe s hrano.

Urška Ahlin Ganziti, KGZS
urska.ahlin-ganziti@kgzs.si

mag. Gašper Cerar, KGZS
gasper.cerar@kgzs.si

V Državnem zboru RS je bil konec marca sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu (ZKme-1). Nekaj dni zatem je novela na podlagi aktivnosti KGZS in njenih predstavnikov v Državnem svetu uspešno prestala tudi glasovanje o vetu. Zakon po večletnih prizadevanjih zbornice končno prinaša novosti na področju najema delovne sile v kmetijstvu, popravljene so bile tudi določbe, ki se nanašajo na verigo preskrbe s hrano. Veljati bo pričel 19. aprila 2018, določbe o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu pa se pričnejo uporabljati s 1. julijem 2018.

Nova oblika dela za hmeljarje, sadjarje, vinogradnike in zelenjadarje

Na podlagi določb o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu smejo kmetijske panoge sadjarstvo, vinogradništvo, hmeljarstvo in zelenjadarstvo za dela, za katera je neposredno glede na vegetacijo, sezono oziroma naravo dela značilen izrazito povečan obseg potrebe po delovni sili, delavce zaposliti na podlagi pogodbe o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu. Delo po tej pogodbi sme imeti elemente delovnega razmerja, kljub temu pa se šteje, da gre za civilno pogodbo, pri čemer se morebitni spori med naročnikom in izvajalcem rešujejo pri sodišču splošne pristojnosti.

Trajanje dela in evidence

Kot naročnik (kmetje in kmetijska podjetja ter samostojni podjetniki posamezniki, ki opravljajo katero izmed prej naštetih kmetijskih panog) lahko nastopa nosilec ali član kmetijskega gospodarstva. Delo na podlagi te pogodbe sme na posameznem kmetijskem gospodarstvu potekati največ 120 dni v koledarskem letu. Pojasnjujemo, da v okviru 120 dni ne obstoji nikakršna omejitev glede samega števila izvajalcev na posameznem kmetijskem gospodarstvu. Posamezni izvajalec lahko tovrstno delo opravlja največ 90 dni v koledarskem letu. Podobno kot za kmetijska gospodarstva ni omejitev tudi za izvajalce, ki smejo v tem obdobju opravljati delo na enem ali več kmetijskih gospodarstvih, seveda pa je potrebno pri tem spoštovati določbe glede delovnega časa, odmora in počitkov, kot jih določa zakon, ki ureja delovna razmerja.

Zaradi izvajanja nadzora nad trajanjem tovrstnega dela

na posameznem kmetijskem gospodarstvu ter trajanjem dela posameznega izvajalca bodo morali naročniki voditi dnevno evidenco, ki bo obsegala podatke o osebnem imenu in naslovu izvajalca, številu opravljenih dni začasnega ali občasnega dela ter podatke o izrabi delovnega časa posameznega izvajalca, vključno s točnim časom prihoda na delo in odhoda z dela. To evidenco bodo morali naročniki hraniti pet let po izteku koledarskega leta, v katerem je bila pogodba sklenjena, in jo na zahtevo pristojnega organa predložiti na vpogled.

Plačilo ter prispevki in davki

Delo po tej pogodbi mora biti plačano najmanj v višini 4,79 evra bruto na uro, s čimer se izvajalcem zagotavlja najnižje plačilo. Znesek se bo letno usklajeval z gibanjem povprečne plače in ga bo najkasneje do 1. aprila posameznega koledarskega leta določil minister, pristojen za kmetijstvo. Naročnik dela je izvajalcu dolžan izplačati plačilo za opravljeno delo v 15 dneh po opravljenem delu, oziroma če je pogodba sklenjena za več kot mesec dni, do 15. v mesecu za pretekli mesec.

Delo na podlagi pogodbe o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu se šteje kot delo v okviru drugega pravnega razmerja. Naročnik mora zato izvajalca vključiti v pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno zavarovanje in obračunati ter plačati prispevke iz naslova teh zavarovanj ter davke.

Vežano na status izvajalca se plačajo naslednji prispevki in davki:

- Če je izvajalec slovenski državljan, zavarovan po 18. členu ZPIZ-2 (brezposelni): prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (15,5 odstotka prispevek zavarovanca ter 8,85 odstotka prispevek delodajalca), prispevki za zdravstveno zavarovanje (0,53 odstotka za poškodbe pri delu in poklicne bolezni ter 6,36 odstotka prispevek po 55.a členu ZZZZZ).
- Če je izvajalec slovenski državljan, ki ni zavarovan po 18. členu ZPIZ-2 (npr. je redno zaposlen za polni delovni čas, poleg tega pa opravlja še delo na podlagi pogodbe o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu): prispevek za posebne primere zavarovanja po stopnji 8,85 odstotka,

prispevki za zdravstveno zavarovanje (0,53 odstotka za poškodbe pri delu in poklicne bolezni ter 6,36 odstotka prispevek zavarovanca po 55.a členu ZZZZZ).

- Če je izvajalec upokojenec – slovenski državljan, se prispevki obračunajo na enak način kot v predhodnem primeru.
- V primeru izvajalcev, ki so tuji državljanji in prihajajo iz držav EU, EGP ali Švice, se obveznost plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje presoja glede na splošna pravila o koordinaciji sistemov socialne varnosti. Če tak izvajalec razpolaga z obrazcem A1, ki mu ga izda nosilec socialnih zavarovanj v njegovi domači državi, ne nastane ob-

ma, ki ga je Odbor DZ za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano kasneje tudi sprejel.

Varstvo pravic izvajalcev

Poleg že omenjene najnižje urne postavke se z novo obliko dela izvajalce štiti tudi pred diskriminacijo, spolnim in drugim nadlegovanjem ter trpinčenjem na delovnem mestu ter se jim zagotavlja enaka obravnava glede na spol, prepoved dela otrok, delovni čas, odmora in počitke, odškodninsko odgovornost, varstvo nekaterih kategorij delavcev glede prepovedi opravljanja del ter varstvo osebnih podatkov v enaki meri, kot so ta področja urejena v zakonu, ki ureja delovna razmerja. Za začasno ali občasno delo v kmetij-

stvi se uporabljajo tudi predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu.

Nedovoljena ravnanja med deležniki verige preskrbe s hrano

Z nedavno spremembo ZKme-1 so se odpravile pomanjkljivosti v verigi preskrbe s hrano. Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) podpiramo sprejete rešitve, da se ohrani obstoječi sistem delovanja varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano in sistem nadzora nad nedovoljenimi ravnanji v verigi preskrbe s hrano s strani Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence (AVK). Podpiramo tudi izboljšave, predvsem pravico varuha v verigi preskrbe s hrano do vpogleda v pogodbe med dobavitelji in odkupovalci hrane, definicijo (pravno domnevo) znatne tržne moči, podrobnejšo opredelitev nedovoljenih ravnanj ter globe za nedovoljena ravnanja.

Sankcije ob nedovoljenih ravnanjih

Pogodba je v delu, ki vsebuje nedovoljena ravnanja, nična, obenem je za uporabo nedovoljenih ravnanj določena globa. Pravno osebo lahko AVK kaznuje z globo do 0,25 odstotka letnega prometa podjetja, ustvarjenega v Sloveniji v predhodnem poslovnem letu, prav tako se z globo kaznuje tudi odgovorna oseba podjetja.

Opozoriti je še treba, da se določbe o nedovoljenih ravnanjih ne uporabljajo za razmer-

ja med zadrugo in člani te zadruge, saj imajo člani zadruge možnost vpliva na vodenje zadruge.

Pisnost pogodb

Ena bistvenih novosti je tudi obveznost pisnih pogodb med proizvajalcem ali pridelovalcem hrane ter odkupovalcem hrane. Pogodbe med proizvajalcem ali pridelovalcem hrane ter odkupovalcem hrane bodo morale vsebovati ceno, količino blaga, trajanje pogodbe, podrobnosti o plačilnih rokih, način dobave blaga ter pravila, ki se uporabljajo v primeru višje sile. Pisnost pogodb je opredeljena na podoben način, kot jo opredeljuje evropska zakonodaja na trgu surovega mleka.

Uporaba novih določb

Varovanje šibkeše stranke v verigi preskrbe s hrano (pridelovalcev in proizvajalcev hrane), ki jih je sprejel Državni zbor v smeri zagotovitve čim bolj poštenih odnosov med deležniki v verigi preskrbe s hrano, na KGZS pozdravljamo in pričakujemo, da bodo določbe spremenjenega ZKme-1 čim prej zaživele. Zelo podobne, na nekaterih mestih celo enake vsebine smo pred leti želeli v verigo preskrbe s hrano vključiti že v času priprave Kodeksa dobrih poslovnih praks med deležniki v agroživilski verigi. Z zapisom liste nedovoljenih ravnanj med deležniki v agroživilski verigi se strinjamo, prav tako podpiramo ostale aktivnosti iz zakona, ki ščitijo ekonomsko šibkejšo stranke.

Pričakujemo, da zaradi določb novele zakona o nedovoljenih ravnanjih med deležniki v verigi preskrbe s hrano ne bo prišlo na strani kupcev do oblikovanja novih poslovnih modelov, ki bi zaradi opredelitev in sankcioniranja nedovoljenih ravnanj spremenili odnos do lokalno pridelane hrane. V primeru morebitnih težav, ki bi nastale zaradi sprejetih novih določb ZKme-1, bomo na KGZS skupaj s trgovskimi podjetji vsekakor poiskali ustrezne rešitve za vse udeležence verige preskrbe s hrano.

Med nedovoljena ravnanja zakon šteje predvsem tista ravnanja, s katerimi stranka s svojo znatno tržno močjo v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji izkorišča drugo pogodbeno stranko.

veznost vključitve v socialna zavarovanja v Sloveniji. Če pa izvajalec ne razpolaga z obrazcem A1 oziroma prihaja iz tretje države, je potrebno obračunati oba prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (15,5 odstotka prispevek zavarovanca ter 8,85 odstotka prispevek delodajalca). Sezonski delavci navadno tudi niso vključeni v sistem zdravstvenega zavarovanja pri nas, saj pri nas bivajo le za čas opravljanja sezonskih del, zato se prispevek za zdravstvo ne obračuna.

- Poleg navedenih prispevkov je skladno z določili zakona, ki ureja dohodnino, potrebno obračunati tudi akontacijo dohodnine.

Posebej želimo izpostaviti, da se posebnega davka od določenih prejemkov skladno z Zakonom o posebnem davku na določene prejemke -- ZPDDP v višini 25 odstotka na podlagi te pogodbe ne plača, saj je bil na pobudo KGZS vložen amand-

stvi se uporabljajo tudi predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu.

Pričetek uporabe in omejitve v letošnjem letu

Na koncu naj pojasnimo, da se kljub sprejeti noveli zakona določbe o začasnem in občasnem delu pričnejo uporabljati šele s 1. julijem 2018. Sorazmerno temu se zmanjša tudi splošno določeno število dni opravljanja tovrstnega dela, in sicer se sme tovrstno delo na posameznem kmetijskem gospodarstvu v letošnjem letu opravljati največ 90 dni (namesto splošno dovoljenih 120), izvajalec pa sme v letošnjem letu opraviti zgolj 70 dni tovrstnega dela (namesto splošno dovoljenih 90 dni).

Veriga preskrbe s hrano

V letu 2014 je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu na novo uredil plačilne roke za hitro po-

Panožno združevanje je nujno!

Strokovni odbor za dopolnilne dejavnosti je dobro zastavil svoj program, a ga čaka še veliko dela.

Milan Bizjan, predsednik SO za dopolnilne dejavnosti
info@pri-lazarju.si

Zrasel sem na kmetiji in ob kmečkem delu, stara starša sta mi kmetijo predala, ko sem bil komaj dvajset let star in zaradi kmetije sem pustil študij in se zaposlil. Zato, da sem lahko z delom izven kmetije zaslužil denar, ki sem ga potem vložil v kmetijo. Ne le v vzdrževanje, pač pa v njen razvoj. V razvoj dopolnilnih dejavnosti predelave sadja in turizma.

Verjetno je moja zgodba mnogim slovenskim kmetom dobro znana, saj so jo in jo še vedno sami doživljajo. Slišal sem, da je nek ovčerejec izjavil, da bi redil še več ovc, če bi imel višjo plačo. Tako večina kmetov v Sloveniji razmišlja in dela. Čeprav bi bilo bolje, da bi s kmetijstvom zaslužili za lastne

išče nove izzive, nove usmeritve in nove tržne poti. V mojem primeru sta bili to odločitve za ekološko kmetovanje in usmeritev v turizem na kmetiji. S turizmom smo začeli pred enaindvajsetimi leti in vsekakor je bilo nujno, da so se s tem strinjali tudi drugi družinski člani, saj takšna dejavnost popolnoma spremeni način življenja cele družine.

Edina rešitev je združevanje

Med prvimi sem pristopil k Združenju turističnih kmetij Slovenije, v katerem sem bil dejaven do lanskega leta. Zaradi te izkušnje lahko iz prve roke povem, da je edina

Milan Bizjan, predsednik strokovnega odbora za dopolnilne dejavnosti pri KGZS

Kljub več desetim letom dela, ki ga na terenu opravljajo zbornične službe oziroma kmetijske svetovalke in svetovalci za dopolnilne dejavnosti, danes žal ugotavljam, da je edino panožno združenje na po-

vanje novih znanj in strokovno podporo, nato pa še zastopanje interesov pri oblikovanju zakonodaje, ki zadeva člane, promocijo panoge in članov, podporo pri trženju in, čeprav v manjšem delu, skupno nabavo repromateriala. Dobro delujeta tudi še Združenje turističnih kmetij Slovenije in Združenje za predelavo mesa na kmetijah, žal pa Združenje predelovalcev sadja ni nikoli zares zaživelo, čeprav je na terenu veliko zanimanje. Tako kot med predelovalci zelišč in še pri kakšni drugi panogi.

Združenja kot protitež

Strokovni odbor za dopolnilne dejavnosti se je konstituiral precej pozno, in sicer spomladi lanskega leta, od takrat pa se je sestel petkrat. Poleg tem, ki so v glavnem enako pomembne za vse dopolnilne dejavno-

sti, obravnavamo tudi predloge različnih zakonskih aktov za zelo specifična področja, kot je na primer pridelava rastlinskih olj. V takšnem primeru bi bilo zelo dobro, če bi obstajalo združenje kmečkih oljarjev, ki bi lahko z izkušnjami in skupnimi stališči pomagalo pri oblikovanju mnenj in pripomb, ki bi pripeljali do čim boljše in čim bolj življenjske zakonodaje! Pa ga nimamo. Prav tako nimamo prej omenjenih združenj za predelavo sadja z žganjekuho in za predelavo zelišč. Da o tradicionalni peki in mlevskih izdelkih ne govorimo!

Panožna združenja so potrebna, pravzaprav so nujna, morajo pa biti protitež togim stališčem in pravilnikom, ki jih piše državni aparat, in ne njegova podaljšana roka. Obenem lahko predstavljajo nekakšno pripravjalnico na delo v zbor-

ničnih organih. Kajti vedno znova ugotavljam, da je pretežni del kmetov še vedno preveč pasiven. Imamo zbornico, ki jo potrebujemo in jo moramo znati čim boljše izkoristiti! Od našega odnosa do skupnega nastopanja, do združevanja, je odvisno, kako bodo z nami ravnali drugi – vlada oziroma posamezna ministrstva, trgovine, široka javnost ...

Prihodnost je odvisna od kmetov

Saj veste, en glas je »glas vpjogočega v puščavi« – ostane presliščan, sam sebi namenjen. Takšno je sicer glasno godrnjanje v ozkem krogu znancev, ki je med kmeti najbolj pogosto. Več posameznih glasov, usmerjenih v eno smer, pa ni možno preslišati. Če bomo našo zbornico jemali bolj resno, če jo bomo soustvarjali, če se bomo v večjem številu udeleževali volitev, nas bo tudi državni aparat jemal bolj resno. In jemati bi nas morali presneto resno! Zato, ker je prihodnost ne le naše države, pač pa celotnega človeštva odvisna od kmetov! Če to ni resno ...!

Ob tej priložnosti bi želel pozvati vse, ki se ukvarjate z dopolnilno dejavnostjo in se srečujete z različnimi težavami, da se obrnete name kot predsednika Strokovnega odbora za dopolnilne dejavnosti (info@pri-lazarju.si) ali strokovno tajnico odbora Andrejo Krt Stopar (andreja.krt@kgzs.si). Enako velja za vse, ki želite ustanoviti panožno združenje. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije vam bo pri tem zanesljivo pomagala.

Milan Bizjan je lastnik ekološke kmetije na severovzhodnih obronkih Ljubljane. Kmetiji se pravi Pri Lazarju, Milan pa jo je pred tridesetimi leti prevzel od starih staršev. Po končani srednji šoli se je kot kmetijski tehnik vpisal na študij živalinoreje, vendar ga je opustil, ko je pri dvajsetih letih prevzel kmetijo in se zaposlil, da bi lahko kmetijo posodobil. Usmeril se je v sadjarstvo z žganjekuho, živalinorejo in turizem na kmetiji. Milanov stari oče se je priženil na kmetijo z Janč, ki so znane po obsežnih sadovnjakih. Tako so tudi pri Lazarju zasadili visokodebelni sadovnjak, kjer so med prvimi na tem območju začeli s tržno pridelavo sadja, predvsem češenj. V tretjem in četrtem mandatu zbornice (od leta 2008 do leta 2016) je bil predsednik odbora izpostave Ljubljana Center – Moste Polje – Bežigrad. V zadnjem mandatu je predsednik strokovnega odbora za dopolnilne dejavnosti pri KGZS.

prihodke, pa je v naših pogojih takšno razmišljanje dobro! Saj če kmetje ne bi tako razmišljali, bi bilo naše podeželje ali vsaj bolj odročni, hribovski predeli že dolgo neobdelano, vasi pa izpraznjene. A vsaka generacija prispeva k razvoju kmetije,

pot za reševanje težav in pospeševanje posameznih panog združevanje. Zaradi tega, ker sem iskreno prepričan, da je to res, sem tudi sprejel izziv in v tem mandatu prevzel vodenje zborničnega Strokovnega odbora za dopolnilne dejavnosti.

dročju dopolnilnih dejavnosti, ki v celoti deluje tako, kot se od takšnega združenja pričakuje, Združenje kmečkih sirarjev Slovenije. To združenje bi moralo biti zgled ostalim. Članom ponuja vse, kar se od združenja pričakuje: v prvi vrsti pridobi-

Ne, hvala, imam svojo vrečko!

Plastična embalaža, izum 20. stoletja, je danes eden največjih okoljskih onesnaževalcev in resna grožnja prebivalcem planeta. Ločevanje in recikliranje odpadkov pomaga, a težave ne bo rešilo. Zato Evropa vzpostavlja sistem nadzora nad uporabo in ukrepe za zmanjšanje uporabe lahkih plastičnih vrečk. KGZS vstopa kot partner, ki sodeluje pri prenosu zavedanja in širjenju dobrih praks predpisanih ukrepov ter bo sodelovala pri pripravi nove zakonodaje.

Na našem planetu naj bi letno izdelali prek 600 milijard plastičnih vrečk, od tega jih povprečen evropski državljan letno uporabi okoli 500. Večina plastičnih vrečk se uporabi le enkrat, uporaba traja povprečno 30 minut. Reciklira se jih le 4 %, ostale končajo v mešanih odpadkih in v naravi. Pri tem ena plastična vrečka potrebuje 30 let, da razpade v vodi, na kopnem razpada tudi več kot 100 let. Pod vplivom sonca, vode in mikroorganizmov razpadajo le na manjše delce, imenovane mikroplastika, ki ostajajo. Tako z leti nakopičeni ostanki plastičnih vrečk predstavljajo nevarnost za vsa živa bitja. Živali se lahko v odpadne vrečke zapletejo in z njimi zadušijo. Jo zamenjajo za hrano, ker je neprebavljiva, se kopiči v prebavilih in poginejo. Dolg proces razgrajevanja pušča za sabo strupene snovi, ki v procesu prehranske verige vstopajo v ljudi. In to je le nekaj strašljivih dejstev, ki govorijo v prid temu, da je kljub izjemni uporabnosti, ki nam jo prinaša plastika, pri njeni uporabi treba biti zelo preudaren.

Kot posledica evropske direktive, na podlagi katere morajo države članice Evropske unije sprejeti ustrezne ukrepe za zmanjšanje porabe lahkih plastičnih nosilnih vrečk, je Ministrstvo za okolje in prostor že sprejelo uredbi o spremembah in dopolnitvah Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo ter Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže. Uredbi v Sloveniji uvajata prepoved brezplačnih lahkih plastičnih nosilnih vrečk s 1. januarjem 2019. Izjema bodo brezplačne vrečke pri izdelkih, ki niso predpakirani, kot na primer sadje, zelenjava in sveže meso.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v aktivnosti za zmanjševanje nosilnih plastičnih vrečk vstopa kot partner, ki sodeluje pri prenosu zavedanja ter iskanju in širjenju dobrih praks predlaganih ukrepov. Glede na raziskave se vse več porabnikov zaveda pomena nakupovanja nepakiranih lokalnih pridelkov. S tem bi se zmanjšal tudi problem zavržene hrane, ki nastaja kot posledica živilskih standardov pri pakiranju v embalažo.

Tatjana Vrbošek

SKP po 2020 mora upoštevati OMD območja

Sredi marca je potekala 6. seja Strokovnega odbora za gorsko višinska območja, OMD za pridelavo ter agrarne skupnosti (v nadaljevanju SO) pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS), ki ji predseduje Janez Beja.

Med drugim so obravnavali sušo v letu 2017 ter se seznanili z napovedanimi spremembami v skupni kmetijski politiki po letu 2020.

Glede SKP po letu 2020 je odbor izpostavil, da se sredstva za OMD v naslednjem programskem obdobju povečajo, da se prioriteto obravnava in tudi izplačuje KMG s proizvodnjo in da se tudi v prihodnjem programskem obdobju ohrani sredstva za strme travnike. Prav tako naj se ponovno uvede proizvodno vezana plačila za krave dojilje, ohrani ukrep dobrobit živali s prilagoditvijo pogojev paše (obdobje paše) klimatskim pogojem in da se v izračun točk za OMD vključi dodatna merila. Predlagajo tudi, da se v okviru kmetijske okoljske podnebni ukrepov oblikuje bolj smiselne in življenjske ukrepe, ki bodo

temeljili na tehnologiji in ne le na administrativni izvedljivosti ukrepov in da se zaradi velikih administrativnih zahtev povečajo sredstva za ekološko kmetovanje.

Glede pomoči po suši za leto 2017 je Miran Naglič s KGZS pojasnil, kdaj Uprava za zaščito in reševanje izda odločitev za popis škode. Podana je bila pobuda, da bi morali sistem prilagoditi tako, da bi se ocena in izplačila izvedla

v roku treh mesecev. Država bi morala bolj aktivno delati tudi na gradnji zadrževalnikov vode, namakalnih sistemih in zavarovanjih v kmetijstvu. V zvezi s tem je SO sprejel sklep, da se pozove ministrstvo za okolje in prostor, ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in vlado, da se pospešijo postopki izplačil posledic naravnih nesreč.

Anton Jagodic

Težave konjerejcev imajo dolgo grivo

Eden od vzrokov je tudi podcenjujoč odnos do neprecenljivega znanja, ki ga premorejo ozaveščeni slovenski rejci konj.

Jože Mihelčič, predsednik SO za konjerejo pri KGZS
zelena.dezela@kgzs.si

Organizirani rejci konj hladnokrvnih pasem, združeni v rejskih organizacijah Združenju rejcev konj slovenske hladnokrvne pasme, Slovenskemu združenju rejcev konj pasme posavec in Slovenskemu združenju rejcev konj pasme haflinger, katerih delovanje v zadnjem letu usklajujemo preko strokovnega odbora za konjerejo pri KGZS, predlagamo nekatere rešitve, ki jih je treba sprejeti takoj, saj se o večini njih govori že vse od leta 2008.

Gospodarjenje s plemenskimi žrebci in registracija pripustnih postaj

PRO morajo v celoti prevzeti tudi skrb in odgovornost za zdravje slovenskih konj v rejskih programih. Obvezni preventivni veterinarski pregledi licenciranih plemenskih žrebcev, ki plemenijo na registriranih pripustnih postajah, na virus CEM, IAK in KAK se opravijo pred prvim odhodom plemenjaka na pripustno postajo, pred prvo pripustno sezono, potem pa na vsaka štiri leta oziroma ob vsakokratni menjavi pripustne postaje.

Če se pojavnost bolezni zaskrbljujoče poveča, mora biti dana možnost, da se brez posebnih težav dinamika preiskav prilagodi. Veterinarske preiskave žrebcev se lahko na zahtevo rejske organizacije ali posameznih rejcev opravijo tudi bolj pogosto.

V sistem obveznih veterinarskih preiskav je potrebno zajeti vse plemenjake in samce, katerih potomci se registrirajo v CRK v RS, vse ostale pa sankcionirati.

Veterinarska registracija pripustne postaje, na kateri plemeni licencirani plemenski žrebec, in veterinarski nadzor sta stalna.

Upravna registracija, ki jo je potrebno na osnovi ponovno pridobljenih soglasij obnoviti vsakih pet let, je v celoti nepotrebna, saj predstavlja za imetnike nepotreben strošek in bi jo morali takoj ukiniti.

Zagotoviti takojšnjo verodostojnost in preglednost CRK

Pri podatkih, ki niso izkazovali točnega stanja na izpisih, ki so jih PRO in rejcem v novembru 2017 posredovale UVHVVR

oz. DPO – VF, je težava v predolgem času od priglavitve do vpisa v CRK ali pa podatki niso bili sporočeni. Večina podatkov, ki so jih imetniki poslali po prejemu izpisov, je že usklajenih. Usklajevanje podatkov in vnos v najkrajšem času je tudi v bodoče prednostna naloga. Posebej zaskrbljujoče je, da se v registru stalno pojavljajo enake napake.

UVHVVR in DPO – VF zagotovi takojšen vnos podatkov v CRK, da bo izključeno vsakršno tveganje, kot npr. da se dokumenti založijo.

UVHVVR in DPO – VF v sodelovanju s SIRIS pripravita nabor kontrol in definirata periodično izvajanje postopkov, ki bodo sistematično prispevali k ažurnosti in splošnemu dvigu kakovosti podatkov (skrajšanje časa za vnos podatkov, npr. poročila o žrebitvi; obravnava konj, starejših od 25 let, kopitarjev z neznan materjo, kobil, ki že več let niso žrebile; predvsem pa izstopajoča nesoraz-

ročanje premikov (odhod in prihod).

Po predloženem poročilu o rojstvu žrebca registriranih pasemskih staršev, ki ga mora rejec poslati v 28 dneh, se prejeto podatki o žrebetu vnesejo v CRK, kjer se mu dodeli pasemska življenjska številka, ki je enkratna, neponovljiva in žrebe spremlja vse življenje. Žrebe se prikaže na seznamu kopitarjev

klavnici ali pa ob privedbi žrebca na pregledno mesto, kjer se opravi registracija v skladu z rejskim programom za posamezno pasmo.

Na podlagi že obljubljenega iz začetka leta 2016 je potrebno tudi konjerejo vključiti v Ukrep dobrobit živali za leto 2019 in do konca programskega obdobja kmetijske politike 2015–2020.

Predstavnika rejcev konj je potrebno vključiti v ožjo delovno skupino za pripravo spremembe Zakona o živinoreji.

Konjereja mora postati enakopravna kmetijska panoga v slovenskem kmetijstvu.

Sistemska ureditev slovenske konjereje mora biti kompatibilna z ureditvijo v drugih primerljivih evropskih državah.

Evropska Uredba o reji domačih živali mora biti implementirana v naš sistem korektno, pravočasno in v interesu rejcev.

Vedno boljša kakovost

Samo vztrajnosti, neprecenljivemu znanju in želji po napredku rejci in rejcev, delujočih v rejskih organizacijah PRO, se lahko zahvalimo, da je kljub navedenim težavam kakovost vzrejenih živali vedno boljša. Ocene tipov, plemenskih vrednosti in uporabnosti se stalno izboljšujejo, kar dokazujejo vsakoletne pregledne razstave, privedne plemenskih žrebcev na ocenjevanje, vsakoletni odkup žrebet in splošno zadovoljstvo rejcev in uporabnikov z rejskimi uspehi.

Če bomo dosegli uvedbo predlaganih ukrepov, lahko verjamemo, da bo slovenska konjereja hitreje napredovala in lovila korak z naprednimi primerljivimi državami in da se za prihodnost le-te ni bati.

Celoten prispevek lahko preberete na spletni strani KGZS (<http://www.kgzs.si/gv/kmetijstvo/zivinoreja/konjereja.aspx>).

merja med pripusti, žrebitvami in registracijo žrebet.)

Predpiše se sporočanje zahtev ali poginov s strani klavnice in VHS neposredno v CRK. Predvidi se tudi dvojno spo-

takoj po vnosu poročila o žrebitvi v CRK in je vidno tudi v sistemu VOLOS. Rejec takoj prejme Potrdilo o istovetnosti, ki ga obvezno predloži ob privedbi žrebca v zakol v slovenski

V žarišču pozornosti zdravje čebel in tržne razmere

Čeprav je v zadnjih mesecih v zvezi čebelami v ospredju razglasitev 20. maja, rojstnega dneva prvega čebelarkega učitelja na svetu Antona Janše, za svetovni dan čebel, se čebelarji spoprijemajo tudi z manj prijetnimi temami.

Letos se je namreč sestel odbor za čebelarstvo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije kar dvakrat. V ospredju so bile težave, ki jih čebelarjem povzroča bolezen huda (ameriška) gniloba pri čebelah, ki se zatira po zakonu.

Kljub ugodni družbeni klimi za razvoj čebelarstva v Sloveniji pa čebelarje tarejo tako bolezni čebel kot ekonomika pridelave.

Glede na razpravo s predstavniki Uprave za varno hrano in Nacionalnim veterinarskim inštitutom je odbor sklenil, da pripravi predloge za spremembe zakonskega predpisa tako, da se zdravstveno stanje ne poslabša, hkrati pa se omogoči hitrejše razreševanje postopkov pri čebelarstvih, pri katerih s pregledi niso ugotovili hude gnilobe, in tudi s posebno skrbjo do čebelarstev, ki se ukvarjajo z vzrejo matic.

Odbor je tudi razpravljal o dampinških cenah medu nekaterih trgovcev, ki lahko dolgoročno ogrozijo čebelarje, ki jim dejavnost pomeni pomemben vir dohodkov, še zlasti družinske čebelarje. Ker je lani v mnogih delih države slabo ali pa sploh ni medilo, se zdi, da se pridelan med lepo proda, v resnici pa se tuji medovi močno sidrajo na slovensko tržišče z izredno nizkimi cenami. To lahko dolgoročno zelo poslabša ekonomiko pridelave medu in drugih čebeljih pridelkov v Sloveniji.

Gabrijela Salobir

Tudi ribogojstvo je del kmetijstva!

Sredi aprila je potekala ustanovna seja Komisije za akvakulturo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS), ki je bila ustanovljena na pobudo nekaterih ribogojcev. Na seji so soglasno izvolili predsednika, za to funkcijo je bil predlagan **Danijel Gospič**, ki je sicer že od ustanovitve - 10 let - tudi predsednik Društva rejcev vodnih živali Slovenije, mesto podpredsednika pa je zasedel ribogojec **Anton Cizerle**.

Komisija za akvakulturo, predsednik je Danijel Gospič (tretji z desne).

Na seji so predlagali, da bi se ribe in ribji izdelki vključili v shemo Izbrana kakovost Slovenije ter da ribogojstvo postane osnovna kmetijska dejavnost, KGZS pa bo preverila izvedljivost teh predlogov.

Sicer pa so ribogojci izpostavili problem vodnih dovoljenj in v zvezi s tem povezane Uredbe o ekološko sprejemljivem pretoku. V okviru komisije so sprejeli sklep, da le-ta pripravi predloge za spremembo Uredbe, ko bo ta v javni obravnavi, da bo bolj sprejemljiva za ribogojce. Predlog s strani ribogojcev je tudi izvajanje promocije ribjih izdelkov, zato so se dogovorili, da bodo imeli v okviru sejma AGRA na razstavnem prostoru KGZS stojnico, na kateri se bodo lahko predstavili ribogojci ter Društvo rejcev vodnih živali Slovenije.

mag. Miha Štular

Biodiverziteteta – umetnost življenja

Javna služba kmetijskega svetovanja pripravila večino vlog majhnim kmetijam na podukrepu 6.3

dr. Janko Rode, KGZS
janko.rode@kgzs.si

Slovenija se ponaša z eno najvišjih biotskih pestrosti v Evropi, ki pa ni dovolj prepoznana in zato ne dovolj cenjena. Zato se je Nacionalni inštitut za biologijo s partnerji odločil za prijavo petletnega komunikacijskega LIFE projekta na Evropsko komisijo. Splošni cilj projekta LIFE NATURAVIVA je razkriti izjemne naravne dragocenosti Slovenije in njihov pomen ter osvetliti nevarnosti, ki jim pretijo.

O biodiverziteti in nujnosti njenega ohranjanja bomo izo-

braževali in ozaveščali različne ciljne skupine, od vrtcev do študentov, od kmetov do politikov, in zato uporabljali različne pristope. Del aktivnosti projekta se bo dogajalo na zavarovanih območjih, zato je pet slovenskih naravnih parkov projektnih partnerjev. Sodelovali bomo na sejmi, razstavah, okoljskih dnevih. Pripravili in izdali bomo razkošno knjigo o biodiverziteti Slovenije, posneli film, pripravili veliko razstavo na prostem in dve potujoči razstavi za zaprte prostore, sporo-

čilne plakate in oglase. Za otroke bodo tu igrice, pobarvanke in knjižice ter natečaji različnih vrst, vse z naravovarstveno vsebino; poletna šola za dijake in delavnice za učitelje srednjih šol; predavanja za kmete, izobraževanja za kmetijske pospeševalce. Uredili bomo tri nove

tematske učne poti. Poskrbeli bomo za raznolike, izvirne in lokalno značilne promocijske izdelke, kot so zavojčki s senenim drobirjem, semena avtohtonih rastlin, glinene pripone in podobno. Medijska sporočila, spletne strani in družbena omrežja bodo skrbeli za promo-

cijsko podporo projekta, s katerim želimo doseči polovico prebivalcev Slovenije.

Vodilni partner projekta je Nacionalni inštitut za biologijo. Projekt združuje še devet partnerjev: Lutra, inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Krajski park Ljubljansko barje, Krajski park Goričko, Kozjanski park, Notranji regijski park, Triglavski narodni park, Botanični vrt Univerze v Ljubljani, Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma ter Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Aktivnosti KGZS

bodo usmerjene v posredovanje informacij o biotski pestrosti v kulturni krajini našega podeželja, ki jo pomembno sooblikuje tudi kmetijstvo. Skozi različne promocijske aktivnosti bomo posredovali informacije o biotski pestrosti, njenem pomenu in načinih ohranjanja svetovalcem, kmetom in drugim ciljnim skupinam na podeželju.

Več informacij o projektu, aktivnostih in dogodkih lahko dobite na uradni spletni strani www.naturaviva.si in spremljate na FB strani [naturaviva.si](https://www.facebook.com/naturaviva.si).

Večino vlog vnesli kmetijski svetovalci

Javna služba kmetijskega svetovanja pripravila večino vlog majhnim kmetijam na podukrepu 6.3

Jože Očko, KGZS
joze.ocko@kgzs.si

V lanskem letu je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavilo razpis za podukrep 6.3 – Pomoč za zagon dejavnosti, namenjen razvoju majhnih kmetij. Razpisanih je bilo 20 milijonov evrov nepovratnih javnih sredstev, za katera so lahko kandidirale majhne kmetije, ki so ustrezale predpisanim pogojem. Podpora v okviru podukrepa je bila namenjena majhnim kmetijam, ki redijo travojede živali in katerih kmetijska zemljišča pretežno ležijo na OMD.

S podukrepom se želi prispevati k izboljšanju konkurenčnosti majhnih kmetij in povečanju produktivnosti ter ekonomski in okoljski učinkovitosti majhnih kmetij. Ohranjanje in razvoj majhnih kmetij ima pomembno vlogo pri ohranjanju poseljenosti na podeželju,

značilne kmetijske krajine in biotske raznovrstnosti ter zagotavljanju širših ekosistemskih storitev v obliki preprečevanja zaraščanja.

Ob koncu kampanje je bilo oddanih 4.038 vlog. Kar 97 % vseh oddanih vlog je vnesla javna služba kmetijskega svetovanja, kar kaže na veliko angažiranost kmetijskih svetovalcev. Kmetijski svetovalci so za kmete pripravljali javne predstavitve razpisa in jih na različne načine vabili k oddaji vloge na javni razpis, za katerega se je Kmetijsko gozdarska zbornica dolgo zavzemala.

Poleg izpolnjevanja vstopnih pogojev je moral vlagatelj priložiti enostaven poslovni načrt, v katerem je navedel izhodiščno stanje kmetije, opisal dejavnosti in izbral vsaj en cilj za razvoj kmetije oz. vsaj en cilj, ki

prispeva k doseganju horizontalnih ciljev (inovacije, okolje, podnebne spremembe).

Število oddanih vlog glede na regije:

Regija / Število oddanih vlog	
Gorenjska	301
Goriška	159
Jugovzhodna Slovenija	444
Koroška	445
Obalno-kraška	9
Osrednjeslovenska	515
Podravska	469
Pomurska	69
Posavska	231
Primorsko-notranjska	87
Savinjska	1070
Zasavska	239
Skupaj	4.038

(Vir: MKGP)

Kmetije so v največji meri izbrale naslednje razvojne cilje: nakup nove ali rabljene kmetijske mehanizacije (3157 kmetij), nakup informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) za potrebe kmetijskega gospodarstva (strojne in programske opreme) (2448 kmetij), nakup in postavitev rastlinjaka (1053

kmetij), vzdrževanje objektov, namenjenih primarni kmetijski proizvodnji in dopolnilni dejavnosti na kmetiji (713 kmetij), ureditev pašnikov in obor za rejo domačih živali oziroma gojene divjadi (598 kmetij) ...

Povprečna starost vlagatelja je bila 55 let, najmlajši vlagatelj je bil star 18 let in najstarejši 98 let. Vloge je vložilo 3129 moških vlagateljev in 909 žensk.

Podpora se bo dodelila kot

pavšalna pomoč v obliki nepovratne finančne pomoči. Znesek podpore znaša 5.000 evrov na upravičenca. Podpora se bo izplačala v dveh obrokih, in sicer:

- prvi obrok v višini 70 odstotkov dodeljenih sredstev ob izdaji odločbe o dodelitvi pomoči,
- drugi obrok v višini 30 odstotkov dodeljenih sredstev po pravilni izvedbi aktivnosti iz poslovnega načrta po

preteku 36 mesecev od datuma izdaje odločbe o dodelitvi pomoči.

Javna služba kmetijskega svetovanja bo prejemnikom sredstev v naslednjih letih nudila svetovanje pri izpolnjevanju pogojev, ki so jih kmetje dolžni izpolnjevati iz naslova prejetih sredstev, in jim pomagala pri izdelavi zahtevkov.

ZSPM
zveza slovenske
podeželske mladine

Občina Slovenske Konjice

Vabilo na srečanje mladih kmetov

Izzivi ter priložnosti slovenskega kmetijstva in podeželja

Spoštovani mladi kmet, mlada kmetica!

Mladi kmetje predstavljate prihodnost slovenskega kmetijstva in s tem pomembno sooblikujete tudi naše okolje. S svojim kmetovanjem prispevate k prehranski oskrbi, ohranjate krajino, krepite pa tudi razvoj podeželja v občini.

Vabimo vas, da se nam pridružite na srečanju mladih kmetov občine Slovenske Konjice. Prisluhnil bomo vašim izzivom, pobudam in izkušnjam ter skupaj oblikovali vizijo razvoja kmetijstva. Pomemben del srečanja pa predstavlja tudi povezovanje, saj le to pomeni prenos znanja in izkušenj ter predstavlja konkurenčno prednost in vzvod razvoja.

Srečanje mladih kmetov bo v petek, 20. aprila 2018 ob 18.30 uri, v dvorani Konjičanka (Stari trg 41, Slovenske Konjice).

Predvidena vsebina srečanja

1. Pozdrav župana
2. Predstavitve aktivnosti lokalne skupnosti s področja kmetijstva
3. Predstavitve smernic kmetijske politike po letu 2020
4. Pogovor z mladimi kmeti o izzivih v kmetijstvu
5. Predstavitve zaključkov delavnic na okrogli mizi Razvoj podeželja

Za vse dodatne informacije se lahko obrnete na doris.letina@zspm.si.

Vabimo vas, da se nam pridružite in skupaj poiščemo perspektive za kmetovanje v občini in možnosti povezovanja mladih kmetov.

Zakaj trgovci zagovarjajo talno rejo nesnic

Način reje kokoši v ničemer ne vpliva na hranilno vrednost jajc, saj sta ključna dejavnika zdravje in prehrana živali.

Strokovne službe, KGZS
zelena.dezela@kgzs.si

Nesnice se redijo v različnih sistemih reje, v katerih jim je omogočeno različno izražanje etoloških značilnosti. Skladno z evropsko zakonodajo so štiri vrste rej kokoši nesnic:

0 – eko reja: 6 kokoši na 1 m² hlevske površine, gibanje večino časa (zima, padavine, vročina) omejeno na razdelek 400 m² v zaprtem hlevu + dostop do izpusta na 4 m² pašnika po kokoši, ki ga v toplem delu leta koristi preko dneva okrog 20 % kokoši; 18 cm grede po kokoši, 1 m² skupinskega gnezda na 120 kokoši; krmila z ekološkim certifikatom.

1 – prosta reja: 9 kokoši na 1 m² hlevske površine, gibanje večino časa (zima, padavine, vročina) omejeno na razdelek 400 m² v zaprtem hlevu + dostop do izpusta na 4 m² pašnika po kokoši, ki ga v toplem delu leta koristi preko dneva okrog 20 % kokoši.

2 – talna reja: 9 kokoši na 1 m² hlevske površine, gibanje omejeno na razdelek 400–600 m² v zaprtem hlevu, 15 cm grede po kokoši, 1 m² skupinskega gnezda na 120 kokoši.

3 – baterijska reja: 13 kokoši na 1 m² hlevske površine, gibanje omejeno na razdelek 2,5–5,5 m², 15 cm grede po kokoši, ustreznik 1 m² skupinskega gnezda na 120 kokoši.

Sodobne reje vseh tipov so opremljene z avtomatskimi krmilnimi trakovi in kapljičnimi napajalniki. Krma se po sestavi ne razlikuje bistveno (2850 kcal/17 % beljakovin) in je iz koruze, sojinih ali sončničnih tropin, lucerne, glutena, apnenca, fosfata in vitaminsko-mikromineralnega dodatka. Krmila pri ekološki reji se po sestavi ne razlikujejo, le da mo-

rajo biti sestavine ekološko pridelane in morajo imeti eko certifikat. Življenjska doba kokoši je v vseh tipih reje pri tržnih proizvodnih omejena na eno leto.

Način reje kokoši v ničemer ne vpliva na hranilno vrednost jajc, saj sta ključna dejavnika zdravje in prehrana živali. Način reje pa vpliva na smrtnost kokoši tekom nesnosti, porabo krme po jajcu, higieno jajc in emisije prahu, smradu in CO₂ v okolje.

Najmanjša emisija prahu, smradu in CO₂, najčistejša jajca, najmanjša poraba krme po jajcu in najmanjša smrtnost kokoši je v baterijski reji, vse ostale reje so slabše v vseh naštetih parametrih. Najslabše jo higiena jajc odnese pri prosti reji, največja sta tudi smrtnost in tveganje kužnih bolezni, največja poraba krme in največje emisije prahu, smradu in CO₂ v okolje.

Umne gospodinje, ki izdelujejo npr. sladice iz surovih jajc (npr. tradicionalna blejska kremna rezina) bodo posegle za pripravo tega živila po jajcih kokoši, rejnih v obogatenih kletkah.

Bistvo je v prostoru

Bistvo razlik med različnimi načini rej je torej prostor, ki ga imajo kokoši na voljo za izražanje vrsti značilnega obnašanja. Zavedati se moramo dveh nasprotij, s katerimi se srečujemo v reji perutnine in pridelavi jajc. Divja kokoš v naravi znese dvakrat letno 3–5 jajc. Vso ostalo hrano, ki jo zaužije v preostalih 360 dneh, porabi za življenje, brskanje za hrano in lastni obstoj. Ves čas živi v strahu, da jo bo napadel plenilec.

Slovenski prebivalec v poprečju zaužije 10,67 kg jajc letno (SURS, 2016). Če jajce v po-

prečju tehta 60 g, pomeni, da Slovenci zaužijmo v poprečju 152 jajc letno. Če bi hoteli pridobiti jajca iz naravnega okolja, bi morali rediti vse leto 15–25 kokoši samo za eno osebo; torej bi morali v Sloveniji rediti 50 milijonov kokoši. Takšnega življenjskega prostora samo za eno vrsto rejnih živali preprosto ni.

Z domestifikacijo je človek poskrbel za varno okolje pred plenilci, izdatno krmo in z odbiranjem najboljših kokoši vzgojil pasme, ki danes v nesni sezoni znesejo dobrih 270 jajc, seveda, če so odlično preskrbljene.

S preprostimi izračuni smo postavljene med dva mlinska kamna preskrbe s hrano in dobrim počutjem živali. Imamo pa še eno možnost: gospodinjstva zavržejo v poprečju 40 % hrane. Če bi se obnašali spoštljivo do vseh bitij, ki dajejo hrano nam, bi lahko bil njihov življenjski prostor večji.

O dobrem počutju živali

EU Komisija vlaga izredno veliko sredstev v razvoj orodij, s katerimi je/bi bilo mogoče dejansko oceniti in ovrednoti, kako dobro se v določeni vrsti reje živali počutijo. Pred dobrim mesecem je bila ravno na to temo delavnica na Biotehniški fa-

kulteti, kjer je bil predstavljen Welfare Quality Assessment protocol for poultry in raziskave, ki sedaj potekajo ravno v luči dobrega počutja perutnine. Zelo nestrokovno je istovetiti lastne občutke z občutki posameznih vrst živali in pri tem pozabljati, da ima vsaka živalska vrsta značilno obnašanje in za vrsto značilne etološke potrebe.

Pri tem je dojemanje ljudi glede "kokošje sreče" oz. nesreče velikokrat povezano z lastnimi čutenji. Zanimivo je, da imajo nekatere države predpisano stanovanjsko površino glede na število članov v gospodinjstvu. V Sloveniji imamo to le za rejne živalske vrste.

Z vidika reje živali pa stroka ugotavlja visoke korelacije med pomembnimi kazalci dobrega počutja živali, kot so smrtnost, obolevnost, število poškodb, število znesenih jajc. Le v vzornih rejah, kjer se živali dobro počutijo, je moč doseči vrhunske rejske rezultate. Proizvodnja jedilnih jajc je v svojem temelju pravzaprav izkoriščanje reproduktivnih lastnosti kokoši, dobrih reproduktivnih rezultatov skozi celo leto pa brez ugodnih pogojev ni.

Investicijska vrednost ene ga stojišča kokoši je okrog 25 evrov in se amortizira v dvajsetih letih. V teh letih znese ko-

koš na stojišče okrog 5000 jajc in v strukturi proizvodne cene predstavlja obraba opreme in zgradbe stojišča okrog 5 %. Če bo potrebno menjati opremo vsakih sedem let (obogatene kletke smo po EU direktivi iz leta 1998 morali vgraditi do konca leta 2011), bodo jajca posledično dražja in malo bolj umazana. Če pa bodo spremembe v zahtevah trgovcev prehitre za prilagoditev proizvajalcev, bo padla raven slovenske samooskrbe še pri enem živilu in dodatno ogrozila prehransko varnost države.

Čemu zahteve po talni reji?

V Nemčiji je Inicijativa za dobro počutje živali. To je organizacija, ki povezuje šest krovnih zvez (združenj) na ravni države, ki vključuje tako zvezo prašičerejcev kakor zvezo rejcev perutnine, kmetijska gospodarstva, trgovine ... Vzpostavljen imajo sistem, v katerem trgovine odvedejo prispevek po vsakem kilogramu prodanih mesnih izdelkov, mesa in jajc (npr: za 1 kilogram prodanega mesa ali mesnih izdelkov odvedejo 0,65 centa (ne glede na vrsto reje). Tako trgovine odvedejo 130 milijonov evrov letno Inicijativi (krovna organizacija vseh rej-

cev). Inicijativa ima vzpostavljen sistem, s katerim izvede kontrolo uhlevitve in reje – za to porabi 15 % denarja, ostalih 110,5 milijonov evrov pa prejme rejci kot dodatno plačilo za rejo. Višina plačila na posamezno kmetijo je odvisna od sistema reje, to je kakšno raven dobrega počutja omogoča rejec nesnicam (konvencionalno, preusmeritev, premium, ekološko). Torej trgovci plačajo neposredno kmetijam za to, da nesnice redijo na večjih površinah z izpusti.

Katere parametre mora izpolnjevati reja, je predstavljeno na njihovi spletni strani: <https://initiative-tierwohl.de/die-kriterien-der-initiative-tierwohl/>

s klikom na posamezni parameter, npr: Basiskriterien – osnovne zahteve ...).

Trgovine, ki neposredno financirajo Inicijativo za dobro počutje živali, in s središtvu direktno podpirajo nemška kmetijska gospodarstva, so: Unternehmensgruppe ALDI NORD, Unternehmensgruppe ALDI SÜD, EDEKA Zentrale und die Regionalgesellschaften, Kaufland, Lidl Deutschland, Netto Marken-Discount, Penny-Markt GmbH, REWE Group: REWE-Markt GmbH, REWE Dortmund Großhandel eG, WASGAU Produktions- & Handels AG.

Tako resnično potrošnik z nakupom v eni od teh trgovin posredno preko trgovin financira nemške kmetije.

Glede na dejstvo, da navedena sistema v Sloveniji ni, je takojšnja zahteva po izključno talni reji s strani trgovcev razumljena vse drugače kot v luči dobrobiti za perutnino. Posebno še ob dejstvu, da je bilo še v letu 2016 mogoče kandidirati na finančno podporo iz javnega razpisa pristojnega ministrstva prav za obogatene kletke za nesnice. Takšne kletke pa imajo amortizacijsko dobo 12–15 let!

Določitev dejanskega uporabnika

Lastniki kmetijskih in gozdnih zemljišč so običajno tudi dejanski uporabniki teh površin. Namen instituta določitev dejanskega uporabnika zemljišč omogoča ureditev razmerij, ko kmetijsko ali gozdno zemljišče dejansko uporablja oseba, ki ni lastnik nepremičnine. Za davčne namene se lahko katastrski dohodek z lastnika zemljišča prenese na dejanskega uporabnika zemljišča.

Davčna osnova od dohodkov iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti se ugotavlja kot katastrski dohodek, ugotovljen po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka na dan 30. junij za tekoče leto. Oseba, ki je zemljiškopravni lastnik zemljišča, a

zemljišča ne uporablja, temveč ga uporablja druga oseba, ima možnost, da za davčne namene sam določi dejanskega uporabnika zemljišča, obenem pa opozarjamo, da ima možnost ugotavljanja dejanskega uporabnika tudi davčni organ sam (štirinajsti odstavek 69. člena Zakona o dohodnini (ZDoh-2)).

Kam poslati vlogo

Dejanskega uporabnika zemljišča je potrebno pisno sporočiti Finančni upravi RS (FURS). Vsebinska in oblika obrazca vloge za določitev dejanskega uporabnika kmetijskih in gozdnih zemljišč s predpisi nista določena, zato se lahko uporabi vlogo FURS-a, ki je dosegljiva na njihovi spletni strani,

ali pa stranki v vlogi, ki jo sami napišeta, navedeta:

- ime, priimek, naslov, davčno številko lastnika zemljišč, kot je naveden v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi,
- ime, priimek, naslov, davčno številko dejanskega uporabnika zemljišč,
- katastrsko občino, številke parcel, ki so v dejanski uporabi, in površino teh zemljišč,
- trajanje oziroma čas dejanske uporabe,

- podpisa obeh strank,
- če imata stranki sklenjeno zakupno pogodbo, se jo priloži vlogi.

Zakupno pogodbo se priloži, če je med lastnikom in dejanskim uporabnikom zakupno razmerje urejeno s pisno pogodbo. Če stranki nimata sklenjene uradne zakupne pogodbe, se lahko priloži dogovor o zakupu ali kakršen koli drug dokument, iz katerega izhaja pravica do uporabe zemljišča.

Vloge, vložene po 30. juniju 2018, se prvič upoštevajo

Rok za vložitev vloge za določitev dejanskega uporabnika je 30. junij za tekoče leto, torej 30. junij 2018 za letošnje davčno leto: vlogo se upošteva pri izračunu davčne obveznosti za leto 2018, in sicer v pomladi 2019. Vlogo se vložijo pri uradu FURS-a, kjer ima vlagatelj vloge svoje stalno prebivališče.

jo pri odmeri akontacije dohodnine od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti za leto 2019 (upošteva se pri odmeri davka v pomladi 2020).

Posledice

Katastrski dohodek za kmetijska in gozdna zemljišča, ki so predmet dejanske uporabe, se pripisuje dejanskemu uporabniku zemljišč, ki je po ZDoh-2 zavezanec za plačilo dohodka od katastrskega dohodka in drugih dohodkov v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti. Lastniku zemljišč, ki ugotavlja davčno osnovo od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na podlagi katastrskega

dohodka, pa se prizna oprostitve plačila dohodnine od katastrskega dohodka zemljišč, ki jih daje v dejansko uporabo in so zapisane v vlogi. Od določitev dejanskega uporabnika je odvisno, komu se bo katastrski dohodek všteval v davčno osnovo.

Katastrski dohodek pripisanih zemljišč vpliva na davčno obveznost posameznika v okviru dohodnine ter posledično na uveljavljanje različnih socialnih transferjev in prispevkov (otroški dodatek, socialna pomoč, višina plačila za vrste itd.), povračilo trošarine za pogon gozdarske mehanizacije, pavšalno nadomestilo pri davku na dodano vrednost.

mag. Gašper Cerar

Računi v kmetijstvu

Izdajanje in davčno potrjevanje računov

mag. Neva Pajntar, KGZS
neva.pajntar@kgzs.si

Računi so dokumenti na papirju ali v elektronski obliki, ki se nanašajo na dobavo blaga in storitev, jih zagotovi zavezanec sam, prejemnik (samofakturiranje) ali tretja oseba v njegovem imenu in za njegov račun in jih pod pogojem, da so dobave opravljene v Sloveniji, predpisuje Zakon o davku na dodano vrednost ZDDV-1 (Uradni list RS, št. 117/2006 s spremembami): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4701>

Uporabo vezane knjige računov pri gotovinskem poslovanju predpisuje Zakon o davčnem postopku ZDavP-2 (Uradni list RS, št. 117/2006 s spremembami): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4703>

Davčno potrjevanje računov je postopek potrjevanja računov za davčne namene pri gotovinskem poslovanju. Ureja ga Zakon o davčnem potrjevanju računov ZDavPR (Uradni list RS, št. 57/2015 in 69/2017): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7195>

Katere kmetije so zavezane izdajati račune in katere so izvzete

Izjema od obveznosti izdajanja računov

Izjema od obveznosti izdajanja računov velja le za kmečka gospodinjstva (izpolnjeni morajo biti vsi trije pogoji!) pri prodaji:

- svojih pridelkov **končnemu potrošniku** (npr. neposredna prodaja na domu, prodaja od vrat do vrat, neposredna prodaja na premičnih stojnicah, na tržnici ...),
- če ta pridelava sodi med **pridelke osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti** in je torej obdavčena pavšalno na podlagi katastrskega dohodka in
- če za dejavnost **ni identificirana za namene DDV** (lahko pa je kmetija upravičena do pavšalnega nadomestila DDV).

Drugim kupcem, ki niso **končni potrošniki**, morajo tudi zavezanci, ki so obdavčeni na podlagi katastrskega dohodka, izdajati račune. Izdani računi v tem primeru ne vplivajo na davčno osnovo v okviru dohodnine in jih tudi v primeru gotovinskega poslovanja ni treba davčno potrjevati.

V vseh ostalih primerih so kmetje dolžni izdajati račune in jih v primeru gotovinskega poslovanja tudi davčno potrjevati. Izjema je le izdajanje računov za opravljanje t. i. **malih obsegov prve stopnje predelave** lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov zaradi evidentiranja prihodkov do 3.500 evrov letno. V tem primeru je račune potrebno izdajati, vendar jih tudi

v primeru gotovinskega poslovanja ni potrebno davčno potrjevati. Izdani računi ne vplivajo na davčno osnovo, ta ostaja katastrski dohodek.

Posebne kulture, ki jih pridelovalci evidentirajo v okviru zbirnih subvencijskih vlog, so prav tako obravnavane kot osnovna kmetijska dejavnost. Katastrski dohodek se določa kot dodatni katastrski dohodek v višini 1,3-kratnika katastrskega dohodka intenzivnega sadovnjaka z boniteto med 51 in 60. Posebne kulture so zelenjadnice in zelišča v intenzivni pridelavi, jagode, semena in sadike poljščin, zelenjadnic in zelišč, ki se pridelujejo v tleh na prostem ali v tunelih, ter reja polžev na njivi. Kot intenzivna pridelava šteje pridelava ene ali več zelenjadnic oziroma zelišč na isti površini v celotni rastni sezoni posameznega koledarskega leta, torej se kot intenzivna pridelava šteje tudi pridelava špargljev in drugih trajnih zelenjadnic. Ker so obravnavane kot osnovna kmetijska dejavnost, so izvzete iz obveznosti izdajanja računov, če sta izpolnjena tudi ostala dva pogoja: pridelke prodajajo končnim potrošnikom in niso identificirani za namene DDV.

Obveznost izdajanja računov

Obveznost izdajanja računov velja za kmečka gospodinjstva, ki:

- so se za **osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost**, ki je sicer lahko obdavčena na podlagi katastrskega dohodka, odločila za ugotavljanje davčne osnove **na podlagi dejanskih prihodkov** in dejanskih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov;
- se ukvarjajo s primarno kmetijsko pridelavo, ki ni osnovna kmetijska dejavnost (ne more biti obdavčena na podlagi katastrskega dohodka) in ni evidentirana kot posebna kultura, npr. pridelava sadik trajnic, pridelava okrasnih rastlin, intenzivna pridelava vrtnin, jagodičja (razen če je v registru kmetijskih gospodarstev zavedeno kot trajni nasad), večletnih kultur na njivah, reja živali s pretežno kupljeno krmo ..., zato imajo priglašeno t. i. **drugo kmetijsko dejavnost**, za katero davčno osnovo ugotavljajo na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov;
- opravljajo **dopolnilne dejavnosti na kmetijah**; v primeru opravljanja dopolnilne dejavnosti na kmetiji lahko osnovna kmetijska

dejavnost ostane obdavčena pavšalno, če pa se za osnovno dejavnost odločijo za vodenje knjig, morajo izbrati enega nosilca za vse dejavnosti na kmetiji, ki pripravi enotni davčni obračun; čeprav katerikoli član kmečkega gospodinjstva, ne samo nosilec, lahko na prodane pridelke ali storitve, je priporočljivo, da so na računu navedeni tudi podatki o nosilcu; vsi dohodki se pripisujejo nosilcu, vendar je davčna stopnja nižja, če je na kmetiji več kmetijskih zavarovancev (t. i. povprečenje dohodkov);

so za dopolnilne dejavnosti, druge kmetijske dejavnosti ali za osnovno kmetijsko dejavnost **identificirani za namene DDV** (nosilec, ki je za dopolnilne dejavnosti identificiran za namene DDV, sme ostati z osnovno kmetijsko dejavnostjo izven sistema DDV, če pa je za namene DDV identificiran za osnovno kmetijsko dejavnost, mora biti tudi za dopolnilno dejavnost).

Upravičencem do **pavšalnega nadomestila DDV** račun običajno izdajo kupci v njihovem imenu, smejo pa ga izdati tudi sami. Tudi DDV pavšalistom računov ni potrebno davčno potrjevati.

Kateri podatki morajo biti navedeni na različnih računih

V nadaljevanju je pojasnjeno, kateri podatki morajo biti na računu navedeni po DDV zakonodaji. Glede na vrsto dejavnosti in morebitne ostale okoliščine pa mora davčni zavezanec pri navajanju podatkov na računu upoštevati tudi drugo zakonodajo in druge predpise.

Davčni zavezanec, ki na ozemlju Slovenije opravi več posameznih dobav blaga ali storitev, lahko izda skupni račun, če obveznost obračuna DDV za dobavljeno blago ali opravljene storitve nastane v istem davčnem obdobju.

Račun, ki ga izda davčni zavezanec, identificiran za namene DDV

Na računu mora davčni zavezanec, identificiran za namene DDV za potrebe kmetijske dejavnosti, navesti (najmanj) naslednje podatke: 1. datum izdaje računa, 2. zaporedno številko računa, 3. identifikacijsko številko za DDV prodajalca, 4. identifikacijsko številko za DDV kupca, 5. ime in naslov davčnega zavezanca in njegovega kupca, 6. količino in vrsto dobavljenega blaga oziroma obseg in vrsto opravljenih storitev, 7. datum, ko je bila opravljena dobava blaga, ali datum, ko je bila storitev opravljena oziroma končana, 8. davčno osnovo, od katere se obračuna DDV po posamezni stopnji oziroma na katero se nanaša oprostitev, cena na enoto brez DDV, 9. stopnjo DDV, 10. znesek DDV, razen v primerih, kjer se uporablja posebna ureditev, 11. v primeru izdaje računa s strani kupca blaga ali naročnika storitev v imenu in za račun davčnega zavezanca navedbo »Samofakturiranje«, 12. v primeru oprostitve DDV veljavno določbo, ki kaže na to,

seg in vrsto opravljenih storitev, 5. znesek DDV, ki se plača, ali informacije, ki so potrebne za njegov izračun, 6. jasno in nedvoumno navedbo o prvotnem računu in konkretnih podrobnosti, ki so spremenjene, če je račun dokument, ki spreminja prvoten račun in se nanj nedvoumno nanaša, 7. v primeru oprostitve DDV navede veljavno določbo, ki kaže na to, da je dobava blaga ali storitev oproščena DDV in 8. v primeru, če je plačnik DDV kupec blaga ali naročnik storitve, navedbo »Obrnjena davčna obveznost«.

Račun, ki ga izda mali davčni zavezanec

Mali davčni zavezanec je zavezanec, ki je oproščen plačila DDV po 94. členu ZDDV-1, torej ni identificiran za namene DDV. Za osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost to pomeni, da vsi člani kmečkega gospodinjstva skupaj ne dosežajo 7.500 evrov dohodkov iz te dejavnosti, torej je seštevek katastrskega dohodka in obdavčljivih subvencij manjši od 7.500 evrov ter se za namene DDV niso identificirali prosto-

va blaga ali storitev oproščena DDV. Zaradi lažjega evidentiranja računov in večje razumljivosti pa se priporoča, da se na računu navede klavzula »ni zavezanec za DDV«.

Račun za dobavo blaga oziroma storitve imetnika dovoljenja za pavšalno nadomestilo

Račun za opravljeno dobavo blaga oziroma storitve, ki jo kupcu, davčnemu zavezancu, identificiranemu za namene DDV, opravi imetnik dovoljenja za uveljavljanje pavšalnega nadomestila (kmet pavšalist), lahko izda kupec blaga oziroma naročnik storitve.

Na računu mora navesti naslednje podatke: 1. datum izdaje računa, 2. zaporedno številko, pod katero vodi izdani račun, 3. ime in naslov imetnika dovoljenja ter številko in datum dovoljenja za uveljavljanje pravice do pavšalnega nadomestila, 4. svoje ime in naslov ter svojo identifikacijsko številko za DDV, 5. količino in vrsto dobavljenega blaga oziroma obseg in vrsto opravljenih storitev, 6. datum opravljene dobave blaga oziroma storitve, 7. osnovo oziroma vrednost, od katere se obračuna znesek pavšalnega nadomestila (8 %), 9. znesek pavšalnega nadomestila.

Račun za prodajo izdelkov malih obsegov prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov

Vsebina računa je odvisna od statusa zavezanca v sistemu DDV (identificiran za namene DDV ali mali davčni zavezanec). Za izdelke malih obsegov zavezanci niso upravičeni do pavšalnega nadomestila. Voditi morajo seznam izdanih računov in davčnemu organu do 31. marca predložiti zbirne podatke iz seznama izdanih računov v preteklem koledarskem letu.

Izdaja računov iz vezane knjige računov

Po DDV zakonodaji oblika, v kateri mora biti izdan račun, posebej ni predpisana. Vendar pa morajo po določbi Zakonu o davčnem postopku ZDavP-2 davčni zavezanci, ki izdajajo račune pri gotovinskem poslovanju brez uporabe ustreznega računalniškega programa oziroma elektronske naprave z revizijsko sledjo o izdanih računih, od vključno 31. januarja 2015 dalje izdajati račune iz posebne vezane knjige računov. Vezano knjigo računov mora za izdajo računov pri gotovinskem poslovanju uporabiti tudi vsak davčni zavezanec, ko izdaja računov z uporabo računalniških programov oziroma elektronskih naprav ni mogoča zaradi okvare računalniškega programa ali elektronske naprave oziroma zaradi izpada električne energije. Več o tem v poglavju o davčnem potrjevanju računov. Pred prvo uporabo morajo davčni zavezanci vezano knjigo računov potrditi pri Finančni upravi Republike Slovenije.

voljno. V primeru opravljanja dopolnilnih ali drugih kmetijskih dejavnosti, ki niso obdavčene na podlagi katastrskega dohodka, pa to pomeni, da ne dosežajo 50.000 evrov letnega prometa.

Na računu mora navesti najmanj naslednje podatke: 1. datum izdaje računa, 2. zaporedno številko računa, 3. svojo firmo oziroma ime in sedež oziroma stalno prebivališče, 4. svojo davčno številko, 5. prodajno ceno blaga oziroma storitve (brez DDV) in 6. skupno vrednost prodanega blaga oziroma opravljene storitve (brez DDV). Če mali davčni zavezanec izda račun drugemu davčnemu zavezancu, mora na računu navesti tudi podatek o količini in vrsti dobavljenega blaga oziroma obsegu in vrsti opravljenih storitev. Če mali davčni zavezanec opravi dobavo blaga ali storitve, ki je oproščena plačila DDV, lahko na računu navede tudi veljavno določbo, ki kaže na to, da je doba-

da je dobava blaga ali storitev oproščena DDV, 13. v primeru, če je plačnik DDV kupec blaga ali naročnik storitve, navedbo »Obrnjena davčna obveznost«.

Poenostavljeni računi

Davčni zavezanec lahko izda poenostavljeni račun za opravljeno dobavo blaga ali storitev na ozemlju Slovenije, in sicer za dobave: 1. končnim potrošnikom (ne glede na znesek), 2. drugemu davčnemu zavezancu ali pravni osebi, ki ni davčni zavezanec, ali predplačilo za to dobavo, če znesek na računu, brez DDV, ni višji od 100 evrov, 3. če se izda dokument oziroma sporočilo, ki spreminja prvoten račun.

Na poenostavljenem računu davčni zavezanec navede najmanj naslednje podatke: 1. datum izdaje računa, 2. zaporedno številko računa, 3. ime in naslov davčnega zavezanca in identifikacijsko številko za DDV, 4. količino in vrsto dobavljenega blaga oziroma ob-

Elektronski račun

Elektronski račun je račun, ki vsebuje predpisane podatke po DDV zakonodaji, in ki je bil izdan in prejet v katerikoli elektronski obliki. Vrsta elektronske oblike računa ni pomembna, pač pa dejstvo, da je račun v elektronski obliki, tako takrat, ko je izdan, kot tudi, ko je prejet. To omogoča pošiljanje in prejemanje elektronskih računov v eni obliki zapisa, ki se lahko nato pretvori v drugo. S 1. januarjem 2015 je obvezno pošiljanje računov proračunskim uporabnikom prek portala Uprave RS za javna plačila UJPnet v elektronski obliki.

Davčno potrjevanje računov**Uporaba davčnih blagajn in/ali vezane knjige računov**

- Račune je mogoče izdajati z

elektronsko napravo za izdajo računov z nameščeno programsko opremo, ki omogoča elektronsko podpisovanje podatkov o računu in elektronsko povezavo za izmenjavo podatkov z davčnim organom. V pogovornem jeziku govorimo o **davčnih blagajnah**. Pogoj za uporabo davčnih blagajn je torej povezava na centralni informacijski sistem FURS-a preko spleta ali GPRS povezave. Elektronska naprava mora imeti nameščeno programsko opremo, ki ne omogoča brisanja ali popraviljanja prvotnega zapisa.

- Izdajati je mogoče tudi račune iz **vezane knjige računov** in davčnemu organu prek elektronske povezave poslati podatke o tako izdanih računih do desetega dne v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem je bil račun izdan (pred spremembo

ZDavPR je bilo potrebno poročanje v desetih delovnih dneh od dneva izdaje računa). Vezana knjiga računov je obvezna v primerih, ko ni mogoča povezava na informacijski sistem FURS ali v primeru okvare elektronske naprave. Podatke o izdanih računih zavezanec sporoči naslednji dan po prenehanju vzrokov za neuporabo elektronske naprave. Pred prvo uporabo vezane knjige računov je potrebna potrditev na portalu eDavki. Po podatkih Finančne uprave RS na področju kmetijstva vezano knjigo računov uporablja več kot 1.700 zavezancev, od tega skoraj 1.300 zavezancev (tri četrtine) kot izključni način izdaje računov.

Zavezanec določi način izdajanja računov z internim aktom. V istem poslovnem prostoru uporaba obeh možnih načinov hkrati ni dovoljena.

Uvedba postopka potrjevanja računov

Zavezanci so lahko začeli davčno potrjevati račune s 1. decembrom 2015, obvezno pa z 2. januarjem 2016. Prehodno obdobje za uporabo vezane knjige računov je bilo predvideno do konca leta 2017, vendar je s spremembo ZDavPR mogoča neomejena uporaba tudi po 31. decembru 2017.

Mini blagajna

Mini blagajna je namenjena zavezancem, ki izdajo malo računov. Zagotoviti morajo le internetno povezavo s FURS, elektronsko napravo (računalnik ali tablica in tiskalnik) in namensko digitalno potrdilo. Mini blagajna je brezplačna aplikacija za izdajanje računov z enkratno identifikacijsko oznako računa, za pošiljanje podatkov o izdanih računih iz vezane knjige računov ter za pošiljanje podatkov o poslovnih prostorih, v katerih se računi izdajajo.

Pomen nekaterih uporabljanih izrazov

- **Enkratna identifikacijska oznaka računa (EOR)** je oznaka, ki se programsko ustvarja v informacijskem sistemu davčnega organa, in je potrdilo, da je bil izdan račun prijavljen davčnemu organu.
- **Namensko digitalno potrdilo** je potrdilo v elektronski obliki, ki ga zavezanec uporablja za namene identifikacije v postopku elektronske izmenjave podatkov z davčnim organom in za elektron-

sko podpisovanje podatkov o računu v postopku potrjevanja računov.

- **Plačilo z gotovino** je plačilo z bankovci in kovanci, ki so v obtoku kot plačilno sredstvo, ter drugi načini plačila, ki niso neposredna nakazila na transakcijski račun, odprt pri ponudniku plačilnih storitev, to so plačila s plačilno ali kreditno kartico, čekom in drugi podobni načini plačila.

- **Poslovni prostor** zavezanca je vsak nepremičen ali premičen prostor, v katerem zavezanec stalno, občasno ali začasno izdaja račune za dobave blaga ali storitev pri gotovinskem poslovanju. Premičen prostor je vsak premičen objekt ali elektronska naprava za izdajo računov. Kot poslovni prostor zavezanca se šteje tudi vsak nepremičen ali

premičen prostor, v katerem se izdajajo računi v uporabo vezane knjige računov. Zavezanec mora pred začetkom izdaje računov davčnemu organu sporočiti podatke o vseh poslovnih prostorih, v katerih izdaja račune.

Vsebina računa

Račun, ki ga zavezanec izda kupcu, mora poleg podatkov, ki so določeni s predpisi, ki urejajo DDV in davčni postopek, vsebovati še naslednje podatke:

- čas izdaje računa (uro in minute),
- oznako fizične osebe, ki izda račun z uporabo elektronske naprave za izdajo računov,
- enkratno identifikacijsko oznako računa in
- zaščitno oznako izdajatelja računa.

Obvestilo o računu in obveznost kupca

Zavezanec mora v poslovnem prostoru na vsaki elektronski napravi za izdajo računov ali drugem kupcu vidnem mestu objaviti obvestilo o obveznosti izdaje računa in izročitve računa kupcu ter obveznosti kupca, da prevzame in zadrži izdani račun.

Kupec blaga oziroma prejemnik storitve mora prevzeti račun in ga zadržati neposredno po odhodu iz poslovnega prostora in ga na zahtevo predložiti pooblaščenim osebam.

Imetniki računov lahko v 60 dneh od dneva izdaje računa pri davčnem organu prek telekomunikacijskih poti preverijo, ali je bil račun potrjen.

Dobrote slovenskih kmetij**Letos v ospredju Dolenjska z Belo krajino in Posavjem**

Letošnja prireditve Dobrote slovenskih kmetij, 29. po vrsti, bo potekala od petka, 18. maja, do nedelje, 20. maja. Kmetice in kmetje so na ocenjevanje prijavili več kot 1000 izdelkov iz 14 skupin.

Za izziv sodelovanja na ocenjevanju in razstavi se odločajo predvsem nosilci dopolnilnih dejavnosti predelave in turizma na kmetiji, saj jim ocene ne pomenijo le priznanja ali opredelitev kakovosti, pač pa dobijo tudi strokovno utemeljene smernice za izboljšave. Zelo pomemben vidik udeležbe pa je primerjava z drugimi kmetijami, ki se ukvarjajo z enakimi oziroma podobnimi dejavnostmi.

Na vseh dosedanjih razstavah je bilo skupaj podeljenih 18.283 priznanj, od tega 5.019 bronastih, 5.958 srebrnih in 7.306 zlatih priznanj ter kar 996 znakov kakovosti (znak kakovosti prejme kmetija, ki dobi tri leta zapored zlato priznanje za določen izdelek).

Kot vsako leto je tudi tokrat poudarek na eni izmed sodelujočih regij. Tokrat je to čast doletela Dolenjska z Belo krajino in Posavjem, ki je znana po visoko kakovostnih izdelkih iz moke in mesa, po odličnem vinu in drugih dobrotah. Likovni natečaj vrtcev in osnovnih šol, ki poteka ob prireditvi, ima letos naslov »Čebelice, moje prijateljice« in je namenjen svetovnemu dnevu čebel.

V strokovnem delu spremljajočega programa bo poudarek na zaščiti slovenske potice, ob tem bo potekal še posvet o vplivu dopolnilnih dejavnosti na razvoj kmetij in podeželja v Sloveniji. Razstava v minoritskem samostanu bo odprta od 9. do 18. ure in v tem času bo možno tudi kupiti dobrote, ki jih bodo kmetije ponujale pod arkadami samostanskega atrija in v šotoru. Podelitev priznanj bo potekala v soboto ob 12. uri in v nedeljo ob 11. uri.

Tatjana Čop

Fertirigacija in nove tehnologije

FERTINNOWA – prenos inovativnih tehnologij za trajnostno rabo vode pri sistemih s fertirigacijo

Katarina Kresnik, KGZS – Zavod Maribor
katarina.kresnik@kmetijski-zavod.si

Veronika Valentar, KGZS – Zavod Maribor
veronika.valentar@kmetijski-zavod.si

Kmetijsko gozdarski zavod Maribor je od leta 2016 vključen kot projektni partner v projekt FERTINNOWA – Transfer of INNOvative techniques for sustainable WATER use in FERTigated crops, ki je financiran v okviru raziskovalnega in inovacijskega programa Evropske unije HORIZON 2020. Namen projekta FERTINNOWA, ki vključuje 23 partnerjev iz devetih držav Evropske unije in Republiki Južno Afriko, je zbiranje in izmenjava informacij glede najboljših praks, metod in tehnologij glede trajnostne proizvodnje kmetijskih kultur, pri katerih se ne uporablja samo namakanje, ampak tudi fertirigacija.

Cilj projekta je:

- izobraziti pridelovalce glede učinkovitega in trajnostnega načina uporabe vode s pomočjo novih tehnologij, praks in metod,
- omogočiti ogled dobrih praks in novih tehnologij, ki

so že prisotne na nekaterih kmetijskih gospodarstvih v državah Evropske unije,

- omogočiti pridelovalcem vpogled v tehnologije preko različnih oblik seznanjanja,
- podpirati ponovno uporabo vode in razkuževanje vode,
- učinkovito ravnanje z naravnimi viri ob povečevanju kmetijske proizvodnje.

V okviru projekta FERTINNOWA želimo pridelovalcem omogočiti prenos inovativnih tehnologij, s katerimi lahko učinkovito uporabimo vodo za namakanje in fertirigacijo. V okviru tega prispevka bomo predstavili pomen zbiranja vode v vodnih silosih in pravilno postavitve silosa.

Vodni silos kot majhno vodno skladišče

V mnogih evropskih državah predstavlja deževnica zanimiv vir vode za namakanje, ker ko-

ličina padavin ne ustreza potrebam kmetijskih rastlin oziroma so padavine neenakomerno razporejene v času vegetacije, kar pomeni, da rastline ne morejo koristiti padavin takrat, ko to najbolj potrebujejo. V tem primeru je izredno pomembno, da se deževnico skladišči v za to primernih silosih. Čeprav je deževnica brezplačna, lahko sistemi za shranjevanje vode predstavljajo precejšen strošek. Izbira pravilnega načina shranjevanja vode je bistvenega pomena. Največja vsebnost vodnega silosa je približno 2 000 m³, čeprav je najpogostejši volumen do 500 m³. Vodni silosi se lahko namestijo na tla ali v izkopni jami. V vsakem primeru je potrebno tla izravnati. Če je vodni silos vkopan v tla, je potrebno zagotoviti, da je nivo podtalnice najmanj 20 cm pod spodnjim nivojem silosa. Če je podtalnica višja, je potrebno namestiti drenažni sistem. Da se prepreči prodiranje ostrih kamnov in korenin v silos, je potrebno narediti 10-centimetrsko plast peska. Preden se vodni silos postavi, se na tla namestijo betonske plošče. Nato sledi povezovanje plošč. Po izdelavi silosa za vodo se namestita zaščitna tkanina in PVC folija. Izbira EPDM folij ni najboljša, saj so te folije izredno elastične. Na koncu je potrebno še priključiti dovodne cevi. Cena vodnih silosov se lahko giblje od 20 do 25

evrov/m³ skladiščne kapacitete. Priporočljivo je, da silos preverite vsaki dve leti, ko doseže starost sedem let, saj lahko korozija oslabi jeklene plošče.

Postavitev vodnega silosa si lahko ogledate na teh dveh povezavah:
<https://www.youtube.com/watch?v=D25DPIrVQK8>
<https://www.youtube.com/watch?v=BJB-KAriHEK>

Nov priročnik za vrtnarje in poljedelce

Konzorcij projekta Fertinnova je objavil nov spletni priročnik o uporabi namakalnih sistemov pri pridelavi vrtnin, okrasnih rastlin in poljščin. Priročnik prinaša najnovije informacije o sodobnih tehnologijah, s pomočjo katerih lahko optimiziramo porabo vode in gnojil, hkrati pa zagotovimo najboljšo kakovost in količino pridelka. Priročnik vsebuje opis in navodila za posamezne faze namakanja, kot so prikazani v spodnji shemi:

Za vsak korak je opisan:

- namen/cilj tehnologije;
- regije, pridelki in tehnologije, ki so uporabljene,
- delovni princip posamezne operacije,
- delovni pogoji,
- stroški,
- učinkovitost za pridelovalce: prednosti in slabosti,
- tehnološke, socio-ekonom-

ske in zakonodajne omejitve in ovire,

- tehnike in tehnologije,
- podporni sistemi,
- razvoj tehnologije (nekatere tehnologije so še v fazi razvoja, nekatere pa so že v prodaji),
- zastopniki.

Skupno je opisanih 125 tehnologij. V pripravo priročnika je bilo vloženo res veliko napore, saj je sodelovalo 23 institucij iz desetih držav. Čeprav smo želeli opisati in poudariti najpomembnejše tehnologije, ki so na razpolago in so ali bodo v uporabi v bližnji prihodnosti, je možno, da katera od relevantnih tehnologij ni vključena. Enako velja za cene, ki zajemajo povprečje znotraj držav EU, seveda pa so možna odstopanja. Dokument je zaenkrat objavljen le v angleškem jeziku, vseeno pa upamo, da bo za vas uporaben. Več informacij lahko dobite pri slovenskem partnerju projekta Fertinnova.

Spletna platforma s prikazanimi tehnološkimi rešitvami

Na spletni strani www.fertinnova.com je opisanih več kot sto različnih tehnologij, ki so razvrščene v naslednje vsebinske sklope:

- Razpoložljivost vode (zbiralniki)
- Izboljšanje kakovosti vode

FERTINNOWA

za namakanje

- Oprema sistemov za gnojenje in namakanje
- Upravljanje sistemov za gnojenje in namakanje
- Zmanjšanje vplivov na okolje

Tržna proizvodnja kmetijskih pridelkov v državah Evropske unije temelji na namakanju oziroma fertirigaciji, s čimer se zagotavlja večja kakovost ter količina pridelkov. Fertirigacija kot tudi namakanje sta tako pomemben del kmetijske proizvodnje. Klimatske spremembe in povečevanje populacije ljudi pa vpliva na razpoložljivost vode, kar vodi v kmetijstvu v razvoj inovativnih tehnologij glede trajnostne uporabe vode. Razvoj in predvsem investiranje v takšne tehnologije se nikoli ne naredi čez noč, ampak se zgodi v določenem časovnem obdobju. Zato je smiselno, da pričnemo tudi v Sloveniji razmišljati o načinih zbiranja vode, saj se že srečujemo s klimatskimi spremembami, ki lahko oziroma že vplivajo na količino razpoložljive vode, namenjene za namakanje.

naša skupina KMETIJSKIH

strokovnjakov JE VEDNO TU za vas

8 NAJBOLJŠIH HIBRIDOV ZA VAS: AQUAmax

<http://slovenia.pioneer.com>

Pioneer hibridi koroze za setev 2018

Izjemni pridelki hibridov iz skupine šampionov in Optimum® AQUAmax® hibridi so se na naših, več kot 150 poskusnih poljih, ponovno izkazali kot zmagovalna izbira za vas: zagotavljajo vam zanesljivo proizvodnjo v praktično vseh vremenskih pogojih.

Šampioni Pioneer za setev 2018

P9074 FAO 300 pameten izbor v proizvodnji zrnja, za 15 % rodnejši od PR38A79	P9537 FAO 380 rekorder brez konkurence 2017: 20.831 kg/ha suhega zrnja v Lavrici
P9234 FAO 340 NOVO in Optimum® AQUAmax® hibrid, nova dimenzija pridelka in stabilnosti, roden kot P9241 vendar z nižjo vlago	P9903 FAO 400 Optimum® AQUAmax® hibrid, izjemen v suši in moči; 65 lokacij: 13.704 kg/ha suhega zrnja v 2017
P9241 FAO 350 Optimum® AQUAmax® hibrid, najbolj razširjen hibrid v Sloveniji, Rekord 2017: 19.478 kg/ha suhega zrnja v Puževcih in 19.247 kg/ha suhega zrnja v Lavrici.	P9911 FAO 410 Optimum® AQUAmax® hibrid, šampion mleka; 11 % višji pridelek suhe snovi in 10 % višji pridelek mleka na ha v primerjavi z najboljšim silažnim hibridom
P9486 FAO 360 Optimum® AQUAmax® hibrid, zmagovalac v suši, izjemen v proizvodnji zrnja in v silaži	P1241 FAO 550 NOVO in Optimum® AQUAmax® hibrid, za 900 kg/ha višji pridelek kot poznan hibrid P1114

Elitni hibridi Pioneer

- P8567 FAO 300 stabilna ekonomika
- P9175 FAO 320 za peščena tla in Optimum® AQUAmax® hibrid
- PR37N01 FAO 390 stabilnost in zanesljivost
- P0216 FAO 430 vrhunska silaža in Optimum® AQUAmax® hibrid
- PR31Y43 FAO 690 vrhunski hibrid za Primorsko

Pioneer kvaliteta

- P7054 FAO 180 **NOVO** naknadne setve
- PR39R20 FAO 290 za polento
- PR38Y34 FAO 320 poltrdinka
- P9400 FAO 340 stabilnost in zanesljivost
- PR38A24 FAO 380 dolgoletna zanesljivost
- P9721 FAO 390 vrhunska silaža
- PR37F73 FAO 410 kvalitetna silaža

V PONUDBI: Možnost naročila semena, dodatno tretiranega z Mesurolom, kot odvračalom za ptice in »Premium Seed Treatment«.

Seme tretirano s FFS proti talnim škodljivcem in z odvračalom za ptice. Seme s to oznako je najvišje kakovosti.

Dodatno v ponudbi:

- Pioneer soja, sorta PR91M10
- BIO seme hibridov koroze P9074 in P9241

Kupite 4,5,6 ali 7 vreč 25 MK koroze in Pioneer kapa je vaša. Če pa kupite 8 vreč 25 MK koroze prejmete Pioneer jakno.

Količinski popust:

Ob nakupu 16 vreč in več dobite še poseben popust, in sicer 1,00 EUR za vsako vrečo.

Kako v klub in do bonitet: vprašajte v vaši trgovini ali na naši internet strani <http://slovenia.pioneer.com>, tel.: 02 521 36 20.

Gnojenje in oskrba travinja na ekološki kmetiji

Travnje na ekološki kmetiji predstavlja pomemben vir krme za travojede živali, ki jih kmetija redi.

Marija Kalan, KGZS - Zavod Kranj
marija.kalan@kr.kgzs.si

Trajno travnje po podatkih statističnega urada RS zavzema več kot 276 244 ha kmetijskih zemljišč, od tega je v kontrolo ekološkega kmetovanja vključeno 36.487 ha trajnega travinja. Travnje na ekološki kmetiji predstavlja pomemben vir krme za travojede živali, ki jih kmetija redi. Ohranjanje rastlinskih vrst v travni ruši in primerna oskrba travinja na ekološki kmetiji prispeva tudi k izboljševanju in ohranjanju pestrosti živalskih in rastlinskih vrst v naravnem okolju. Za doseganje optimalnih pridelkov krme in za ohranjanje kakovostne in pestre sestave travne ruše je pomembno optimal-

na oskrba travinja z rastlinskimi hranili v obdobju rasti travne ruše. V tem spomladanskem času je za travno rušo pomembno, da travno rušo pognojimo, prečesamo ali pograbimo.

Osnova je analiza tal

Pretežni del ekološkega travinja se nahaja na območjih z omejenimi pogoji pridelave, zato je tudi proizvodna sposobnost travne ruše na kmetiji različna. Kadar je travna ruša glede na proizvodno sposobnost raznolika, priporočam, da se že pri načrtovanju gnojenja predvidi, katere travnike se »splacha« bolje oskrbeti s hranili, katere travnike pa namenjati bolj

v naravovarstvene namene. Če travniki kmetije ležijo na naravovarstvenih območjih, je pri gnojenju travinja ne glede na proizvodno sposobnost potrebno upoštevati zahteve za ohranjanje vrst in te se nanašajo na gnojenje.

Za pravilno, uravnoteženo gnojenje travinja je tudi na ekološki kmetiji potrebna analiza tal, s katero se ugotovi kislota in založenost tal z najpomembnejšimi rastlinskimi hranili (fosfor, kalij). Če kemične analize tal ni, je pri načrtovanju gnojenja potrebno upoštevati priporočila za gnojenje glede na intenzivnost rabe in glede na pričakovani pridelek krme. Na ekoloških kmetijah se košna raba običajno kombinira s pašo. Pomembno je, da ekološka kmetija pri načrtovanju gnojenja travnikov upošteva tudi proizvodno sposobnost travne ruše na kmetiji.

V tleh trajnega travinja običajno primanjkuje tudi fosforja, ki je pomemben za ohranjanje metuljnic v ruši, ki s simbiotskimi bakterijami na koreninah črpajo dušik iz zraka. Ta dušik je na razpolago travam, zato je pomembno, da tudi travno rušo, ki se je običajno ne gnoji, občasno gnoji s fosfornimi gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (superfosfat). Na naših ekoloških

Priporočeni načini gnojenja trajnega travinja glede na pričakovani pridelek sena

RABA TRAVINJA	Pričakovani pridelek mrve	PRIPOROČENO GNOJENJE
ENOKOSNI TRAVNIKI	4 t/ha	30 kg fosforja/ha + 50 kg kalija/ha, brez dušika, gnojenje s fosforjem pospeši rast metuljnic
DVOKOSNI TRAVNIKI 1. odkos maj, junij, 2. odkos avgust	6 t/ha	10 t/ha uležanega, kompostiranega hlevskega gnoja (spomladi) in 10 m ³ /ha goveje gnojnice (po 1. košnji) + 150 kg/ha superfosfata (jeseni)
TRIKOSNI TRAVNIKI	8 t/ha	10–15 t/ha uležanega, kompostiranega hlevskega gnoja (spomladi), 10 m ³ /ha goveje gnojnice + 10–15 m ³ /ha goveja gnojevka (po prvi košnji) in 150 kg/ha superfosfata na hektar (jeseni)

čajno primanjkuje tudi fosforja, ki je pomemben za ohranjanje metuljnic v ruši, ki s simbiotskimi bakterijami na koreninah črpajo dušik iz zraka. Ta dušik je na razpolago travam, zato je pomembno, da tudi travno rušo, ki se je običajno ne gnoji, občasno gnoji s fosfornimi gnojili, ki so dovoljena v ekološki pridelavi (superfosfat). Na naših ekoloških

podlagi katere mora biti izdelan gnojilni načrt.

Upoštevati direktive

Po gnojenju travinja z organskimi gnojili je priporočljivo travnike prebrnati, še bolje pa prečesati s česalom. S česanjem se razrahlja vrhna plast zemlje travinja, kar izboljša razraščanje travne ruše. Kadar se za gnoje-

rebno zahteve pri gnojenju v priobalnih pasovih tekočih in stoječih površinskih voda. V 5-metrskem oz. 15-metrskem priobalnem pasu je prepovedano vsakršno gnojenje. Če pa travnje leži na območjih za zajem pitne vode, je pri gnojenju potrebno upoštevati zahteve za gnojenje na območjih zajetja.

Ob spomladanskem čiščenju

Sejem Ab Hof se je začel na pobudo kmeta

Wieselburg, majhno mesto sto kilometrov vzhodno od Dunaja, vsako leto privabi številne kmete in potrošnike iz cele Avstrije, Nemčije, Slovenije in tudi od drugod. Razlog za obisk Wieselburga je sejem neposredne prodaje Ab Hof. Letos so našli več kot triindevetdeset tisoč obiskovalcev.

Med obiskovalci sejma sta bila tudi predsednik strokovnega odbora za dopolnilne dejavnosti pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije Milan Bizjan in strokovna tajnica odbora Andreja Krt Stopar. Sejem sta si z zanimanjem ogledala, sprejel pa ju je tudi direktor sejma inž. Werner Roher, ki je najprej predstavil zgodovino nastanka sejma in njegovo današnjo vlogo:

»Do zamisli o sejmu, namenjenemu kmetom, ki predelujejo osnovne kmetijske pridelke, je prišlo pred skoraj četrto stoletje. Kmet, rejec krav molznic, se je obrnil na vodstvo sejma, ki je obenem organizator splošnega in kmetijskega sejma že več desetletij. Povedal je, da dobro ve, kje lahko dobi informacije pred nakupom kmetijske mehanizacije ali molznega stroja, ni pa vedel, kam naj se obrne pred nakupom opreme za predelavo mleka in neposredno prodajo.«

Zamisel se je organizatorjem sejma zdela zanimiva in pred triindvajsetimi leti je prvič odprl vrata sejma neposredne prodaje Ab Hof. Takrat se je za udeležbo odločilo osemdeset razstavljalcev, danes pa jih je preko tristo.

Sejem Ab Hof je letos privabil dobrih 33 tisoč obiskovalcev, ki so prišli iz vseh avstrijskih dežel, Nemčije, Italije, Švice in tudi Slovenije.

Že takrat so oblikovali zanimiv koncept, ki sejmu zagotavlja dolgoročni razvoj. Pod isto streho se predstavljajo tako ponudniki opreme za predelavo, pakiranje in prodajo kakor tudi uporabniki te opreme – kmetje. Njihovi odlični izdelki na sejmu privabljajo tudi širši krog obiskovalcev, ki prihajajo zaradi pokušin in nakupa odličnih domačih izdelkov s kmetij.

Sejem organizira tudi ocenjevanja in nagrajevanja izdelkov v sedmih kategorijah: žgane pijače in likerji, predelano sadje (mošt, sok, sadno vino, marmelade, suho sadje, kis), olja, kruhi, slanine, ribji izdelki in med. Drugi mesni izdelki in mlečni izdelki so ocenjevani v sklopu splošnega kmetijskega sejma. Letos so komisije opravile ocenjevanje 5800 izdelkov, podeljenih pa je bilo 120 priznanj. Vedno večje število prijavljenih izdelkov kaže na potrebo pridelovalcev po kritičnem ugotavljanju kakovosti njihovih izdelkov in medsebojnem primerjanju.

Drugo leto bo sejem praznoval četrto stoletje in morda bodo med ponudniki domačih dobrot tudi slovenski kmetje, saj sta se Milan Bizjan in Werner Roher pogovarjala tudi o tej možnosti sodelovanja.

Tatjana Čop

kmetijah travnje gnojimo pretežno z živinskimi gnojili od goveja. Količina razpoložljivega hlevskega gnoja in gnojnice je v velikih primerih za optimalno prehrano srednje intenzivne proizvodne ruše (pridelek sena 6–7 t/ha) premajhna, zato ekološkim kmetijam priporočam, da uporabljajo živinska gnojila s kmetij, kjer je le-teh dovolj.

Če se kmetija odloči za dobavo živinskih gnojil oziroma za dokup fosfornih in kalijevih gnojil, dovoljenih v ekološki pridelavi, mora predhodno opraviti kemično analizo tal, na

nje travnikov uporabljajo tekoča živinska gnojila, naj se le-ta pred razvozom redčijo z vodo (priporočeno razmerje 1 : 1). Sam razvoj tekočih živinskih gnojil naj se izvaja v oblačnem ali rahlo deževnem vremenu. Redčenje tekočih živinskih gnojil z vodo je pomembno predvsem v poletnem času, zato, da ne prihaja do ožigov travne ruše z amoniakom. Redčenje tekočih živinskih gnojil z vodo prispeva tudi k manj smradu ob razvozu.

Pri gnojenju je potrebno upoštevati tudi zahteve nitratne direktive, upoštevati je po-

nju travnikov odpadkov na travni ruši ni dovoljeno kuriti. S kurjenjem na travnikih povzročimo uničenje travne ruše. Letošnja zima je bila bogata s padavinami, vlage v tleh je dovolj, zato priporočam, da se ob spomladanskem čiščenju travnikov s semeni trav doseže prazna mesta, ki so se zaradi različnih vzrokov pojavila v travni ruši. Na mestih, kjer je travna ruša uničena, se začnejo razvijati pleveli, ki hitro lahko poslabšajo naravno botanično sestavo travne ruše.

Nagradna akcija »S kmetije za vas«

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije letos v sodelovanju s ČZD Kmečki glas in Časnikom Finance, portalom Agrobiznis, vabi kmetije, da sodelujejo v nagradni akciji, kjer bomo nagradili tiste kmetije, ki svoje pridelke in živila tržijo najbolj inovativno in uspešno.

Kdo lahko sodeluje?

Sodelujejo lahko kmetije, ki se ukvarjajo s pridelavo, predelavo in trženjem kmetijskih ali gozdnih pridelkov in izdelkov v okviru kratkih oskrbnih verig. Prijavijo se lahko tudi kmetije, ki so v preteklosti v tej akciji že sodelovale in so pomembno izboljšale svojo ponudbo in način prodaje.

Kaj se ocenjuje?

Pomembni so predvsem izvirnost, domiselna in učinkovita promocija ter uspešno trženje oziroma prodaja.

Kako poteka ocenjevanje?

Vse, ki se bodo prijavili, bo obiskala strokovna komisija, najboljšim bo podelila priznanja in praktične nagrade. Zmagovalci bodo razglašeni na sejmu AGRA.

Kako in do kdaj se lahko prijavite?

Do 31. maja 2018 se prijavite na e-naslov kgzs@kgzs.si ali z navadno pošto na naslov KGZS, Gospodinjina 6, 1000 Ljubljana, s pripisom Akcija s kmetije za Vas. Navedite svoj naslov in številko mobilnega telefona, opišite pridelek oziroma izdelek in način trženja oziroma prodaje. Priložite lahko kopijo registriranih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, fotografije kmetije in izdelkov, ki jih prijavljate.

Če nočejo ljudje na vas, mora podeželje priti v mesto

Podeželje v mestu je vse bolj dogodek o ljudeh za ljudi. Nanj prihajajo obiskovalci z željo po ohranjanju in spoznavanju podeželske kulinarike, v želji klepetati s pridelovalci hrane in željni kupovati lokalno pridelano hrano.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

»Če ljudje ne pridejo na podeželje, mora podeželje priti v mesto,« je predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Cvetko Zupančič** nagovoril prisotne razstavljalce in obiskovalce prvega Podeželja v mestu 2018, ki tradicionalno poteka v soboto pred cvetno nedeljo na Pogačarjevem trgu v Ljubljani. »Danes imamo poplavo hrane v velikih centrih, tudi po zelo nizkih cenah. A doma pridelano je doma pridelano, ve se, od kod prihaja, kako je pridelano in pripravljeno. To je hra-

na, ki jo ponujajo naše kmetije,« je še dodal ter zaželel uspešen tržni dan tako prodajalcem kot kupcem.

Dan je bil res prijeten, verjetno tudi zato, ker smo tokrat pri njegovi pripravi združili moči z Balassijevim inštitutom, kulturnim centrom veleposlaništva Madžarske. Tako je bilo posebno mesto namenjeno predstavitvi kmetov in rokodelcev madžarske manjšine v Prekmurju. »Vesela sem, da se poleg drugih slovenskih kmetij predstavljajo tudi kmetje madžarske manjši-

ne iz Prekmurja,« je povedala veleposlanica Madžarske **Edit Szilágyiné Bátorfi** in zaželela vsem obilo užitek ob okušanju ter veliko poslovnega uspeha.

Vonj pravkar ocvrtih langošev, tradicionalne prekmurske jedi, premazane s česnovomako, kislom smetano in posute s sirom, je bil mamljiv, okus nepozaben in vrsta pred stojni-

co res dolga. A vrste so bile dolge pred vsemi petdesetimi stojnicami. Še posebej so se obiskovalci razveselili okusnih šunk in potic, ki sodijo v velikonočno košaro. Vsi tisti, ki radi pečejo, so navdušeno klepetali s pridelovalci žit, orehov, sadja, vina, oljčnega in bučnega olja, medu in vsega dobrega s slovenskega podeželja.

»Teden do velike noči nam lahko veliko pove in veliko sporoča. Zato ga obhajamo tudi simbolično, z mnogimi zunanjimi znamenji. Človek mora poskrbeti, da bo njegova praznična miza bogato pogrnjena, in taka mora biti tudi velika noč kot največji krščanski praznik. Prireditev Podeželje v mestu je zato odlična priložnost, da si vse

to pripravimo,« je med drugim povedal ljubljanski stolni prošt **Jožef Lap**.

Rdečo nit dogodka je z imenitnim povezovanjem pletel **Simon Ciglar**. Z glasbo je navdušila skupina v Budimpešti živečih porabskih Slovencev z imenom **Špajnsni-flajnsni muzikanti**, ki so igrali in prepevali stare porabske pesmi v slovenskem jeziku. Njihovo ime je sestavljena besed špajnsni – malce trčeni in flajnsni – delovni. Prav tako delovni so bili tudi naši **Stari prijatelji s Kicarja**, ki s svojo izvirnostjo in nalezljivo dobro voljo očarajo znova in znova.

Več o dogodkih Podeželje v mestu najdete na spletni strani www.kgzs.si in FB strani Kmetijstvo je zakon. Lepo vabljeni, da se nam pridružite 21. aprila in 12. maja na Pogačarjevem trgu v Ljubljani ter 5. maja v Kopru pred Taverno in po Pristaniški ulici.

Turističnim kmetijam bo predsedoval Matija Vimpolšek

Združenje turističnih kmetij Slovenije (ZTKS) je bilo pred dvajsetimi leti ustanovljeno z namenom povezati kmetije z enakimi interesi in je danes reprezentativen sogovornik vsem partnerjem.

Tatjana Vrbošek, KGZS
tatjana.vrbosek@kgzs.si

»Kar nekaj težav nam je uspelo rešiti skupaj z Združenjem turističnih kmetij Slovenije, da smo pridobili obstoječ status turističnih kmetij,« je na 20. srečanju članov ZTKS, ki je konec marca potekalo v Čatežu, povedal predsednik KGZS **Cvetko Zupančič**. Ob tem se je zahvalil predsedniku ZTKS **Venčeslavu Tušarju** za njegov doprinos k razvoju turizma na kmetiji in zaželel uspešno delo **Matiji Vimpolšku**, ki je bil 22. marca na šesti volilni skupščini združenja izvoljen za novega predsednika.

»Po dvajsetih letih lahko rečemo, da smo s pobudami iz prakse vplivali na zagotavljanje ustreznih pogojev za opravljanje turistične dejavnosti na kmetiji, ki so omogočili obstoj in razvoj turističnih kmetij in ohranitev številnih delovnih mest, saj prav turizem na kmetiji predstavlja zelo dobro nadgradnjo kmetijski pridelavi,« je še dodal Zupančič in opozoril na pomen dela kmetov z besedami: »Prav je, da se znamo pohvaliti z 20. majem,

Na novinarski konferenci so med drugimi spregovorili (od leve): dosedanjí predsednik Venčeslav Tušar in novi predsednik ZTKS Matija Vimpolšek ter predsednik KGZS Cvetko Zupančič.

svetovnim dnevom čebel, a tudi na kmete se ne sme pozabiti, drugače čebele ne bodo imele kaj opraševati.«

Pri usklajevanju pogojev za opravljanje dejavnosti je združenje v sodelovanju s KGZS aktivno sodelovalo z ministr-

stvom za kmetijstvo in ministrstvom za gospodarstvo ter drugimi ministrstvi. »Turistična kmetija je kmetija z dopolnilno dejavnostjo in ne gospodarska družba,« je poudaril minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. **Dejan Židan** ter dodal, da bo kmalu izdana uredba o dopolnilnih dejavnostih, ki kmetijam odpira nekaj novih možnosti, kot na pri-

bolj zanimiva za tuje turiste, je prepričan minister.

Novi predsednik ZTKS **Matija Vimpolšek** je mladi prevzemnik turistične kmetije, ki leži na obrobju Brežic. Na kmetiji se ukvarjajo s pridelavo poljščin in zelenjave, na prostem redijo perutnino ter prašiče in so poznani kot odlični vinogradniki. Kot glavni cilj dela ZTKS izpostavlja aktivnosti za

in mednarodnimi projekti, s pomočjo katerih smo lahko izvedli številna izobraževanja za ponudnike turizma na kmetijah ter vrsto promocijskih aktivnosti, ki so pomembno prispevale k dvigu kakovosti ponudbe turističnih kmetij in seveda k boljši prepoznavnosti njihove ponudbe. Je pa tudi vrsta dosežkov, ki so rezultat zastopanja interesov članov na področju zakonodaje ter s tem sodelovanja

s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvom za gospodarstvo in turizem. Združenje turističnih kmetij Slovenije je v teh letih intenzivno sodelovalo pri usklajevanju različnih zakonskih predpisov ter s tem doseglo ustrezne, bolj življenjske pogoje za izvajanje dopolnilne dejavnosti turizem na kmetiji.«

Za bolj gospodarno rejo drobnice

Rejci drobnice so se sredi marca srečali na šestnajsti redni letni skupščini. Zveza združuje enaindvajset društev rejcev drobnice, ki štejejo od trideset pa do preko tristo članov. Je priznana rejska organizacija za devet pasem ovc in koz. Dejavno se ukvarja z reševanjem težav pri reji drobnice in izboljševanjem njene gospodarnosti. Z vztrajnim opozarjanjem smo uspeli spremeniti nekatera določila v ukrepih PRP, ki so za rejce drobnice nesprejemljiva. Med drugim smo uspeli zagotoviti desetodstotno zvišanje podpor za EK travinje, zvišati podporo za avtohtone pasme na 100 odstotkov in na pobudo zveze bo v letošnjem letu prvič izplačan ukrep PONO. Prav tako je zveza dala pobudo, da bo ukrepe kmetijske politike lahko uveljavljal le tisti, ki površine obdeluje. Pripravili smo tudi specifikacijo za shemo Izbrana kakovost za meso drobnice, vendar bomo z vključitvijo še nekoliko počakali, da bomo lahko o tem obvestili vse člane in jih seznanili z obveznostmi, ki so povezane s tem.

Letos so bile volitve organov zveze. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosedanjí predsednik Roman Savšek, podpredsednika sta Irena Orešnik in Milan Kalčič.

V prihodnje bo zveza nadaljevala dobro zastavljeno delo, še naprej opozarjala na potrebne spremembe za boljšo gospodarnost reje drobnice, pomagala pri organiziranju prodaji drobnice, dejavno sodelovala pri reševanju težav zaradi zveri in na področju zdravja živali ter izvajala promocijske dejavnosti za večjo prepoznavnost in s tem tržno zanimivost proizvodov iz reje drobnice. Pri tem je seveda zelo pomembno tudi sodelovanje s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in kmetijskim ministrstvom.

Marjana Cvirn

Združenje turističnih kmetij Slovenije se bo v soboto, 21. aprila, med 9. in 14. uro v Ljubljani na Pogačarjevem trgu predstavljalo na dogodku Podeželje v mestu – gremo na kmetijo.

Lepo vabljeni!

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Pomlad je tu

Čas velike noči od nekaj določamo po kozmosu. Miniti mora dan začetka pomladi, priti mora prva polna Luna, potem je veliki teden z veliko nočjo. Zakaj neki je prav tako? Božič, pravimo, je z Jezusovim rojstvom rojstvo luči. Dnevi se takrat, od najdaljše noči naprej, spet začenjajo daljšati. Sedaj, po veliki noči, pa se dnevi ne le daljšajo, temveč so že daljši od noči. Luč je že daljša od teme. Nam da misliti.

Oče biodinamike dr. Rudolf Steiner je neke rekel, da se človek brez upoštevanja kozmosa ne more duhovno razvijati. Še naši dedje, sploh pa predniki pred njimi, so bili z dogajanjem na nebu zelo povezani. Brez televizije, radia in telefonov so razumeli govorico neba, čutili so jo. Vedeli so, kakšno bo vreme, kdaj je pravi čas za posamezna delovna opravila. V času materializma, odkar človek z znanostjo vse bolj verjame v materijo in njeno vsemogočnost, z razvojem tehnike in medijev se je človek iz prejšnje povezanosti z dogajanjem v kozmosu oddaljil. Tudi doktor, profesor in magister vedo o dogajanju v kozmosu zelo malo, niti tega ne vedo, da so Lunine mene le eden od petih Luninih ritmov, ki vsak na svoj način vplivajo na življenje na Zemlji. Biodinamiki z uspehom preverjamo (dokazujemo), da je delo v skladu z ritmi, ki priteka-jo iz kozmosa in vplivajo na rastline, tako pozitivno kot lahko tudi negativno, in širimo to vede-nje. Rastlinam lahko prinaša zdravje in večje pridelke ali pa obratno. Razlog za škodo so tudi pesticidi, kemična gnojila in slaba semena, zato jih v verigi izgublamo in imamo vse več težav z zdravjem tako živali kot ljudi.

Pomlad je in naša dela na njivah in vrtovih so v teku. Zakaj se pri tem novem začetku ne odločimo za preverjanje resničnosti teh, pogosto tako pravljico zvenečih obljub biodinamike? Predlagava, da začnemo kar s posevki in nego: plodovke na dan za plod, korenovke na dan za korenino, listnate rastline na dan za list in cvetnice na dan za cvet, če je le mogoče.

In seveda bi bilo prelepo, če bi pred posevkom lahko že pripravili svoj preparat 500, t. i. gnoj iz roga. Silno preprost za izdelavo in mogočen v delovanju. In pri tem čisto gotovo veste, kaj v njem je, ker ste ga sami izdelali. Vzeli kravji rog, sami ste ga napolnili s kravjakom, sami ste ga zakopali v zemljo. Da je tam, po neki skrivnosti, ki jo bomo nekega dne morda tudi razumeli, napolnila jesen in zima vsebino z nečim, kar rastline na z njim poškopljani zemlji spodbudi, da naredijo neverjetno več korenin, si znajo bolje poiskati pravo hrano in so bolj varne pred sušo. Še tole: biološkodinamični preparati in delo v skladu s kozmičnimi ritmi je zelo učinkovito, če ima zemlja vsaj 2,8 % humusa in ni preveč obremenjena z doslej uporabljenimi fitofarmaceutskimi sredstvi. Če pa je temu tako, ji moramo najprej pomagati, da bo prigravarjanje preparatov in šepetanje kozmosa lahko zaznala. Tudi za to imamo biodinamiki zdravila.

Meta Vrhunc, Založba Ajda Vrzdenc

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje, maja.klemencokan@ce.kgzs.si

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. maja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjka 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA. Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Češka znamka traktorjev							
Ime svetnice, ki je živela v Krki na avstrijskem Koroškem							
Enoletni dvodolni širokolistni plevel (lat.: Atriplex patula)							
Edini sin							
Najbolj pomembna postranska stvar na svetu							
Preprosto računalo							

Čebuli sorodna zelenjava							
Kraj s tretjo najstarejšo lekarno v Evropi							
Proizvod iz mleka							
Znamka avstrijskih traktorjev							
Tovarna športne in modne obutve v Žireh							
Slovenski vinogradniški strokovnjak (Tit, 1913–1990)							

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje ugank je bilo **POMLADI NAPROTI**.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Marija Simonišek, Horjul; Anton Leskova, Slovenska Bistrica; Doris Vukotič, Ajdovščina; Darinka Berginc, Škocjan; Marija Debevč, Rakek. Čestitamo!

VROČINA SE BLIŽA

TD5 OHLAJENA PONUDBA **T5**

ZA VROČE DNI

*** KLIMATSKA NAPRAVA BREZ DOPLAČILA ***

ITRO, d.o.o., PE Štore, Železarska c. 3, 3220 Štore • Tel. (03) 780 57 12 (14, 15) • www.newholland.si

Pooblaščen prodajalci:

AVTOCENTER Ormož, tel: (02) 741 64 11 • KMETIJSKI CENTER LAH, Komenda, tel: (01) 834 10 22
 JANKŠE SAMO s.p., Šentjerej, tel: (041) 745 832 • KOVAČ ROBERT, s.p., Murska Sobota, tel: (041) 756 152
 PATRIKS, d.o.o., Dobrovo v Biriših, tel: (05) 338 87 40 • INO d.o.o., Brežice, tel: (037) 485 96 57

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

moji zemlji predana

PONUDBA ZA KMETOVALCE

- UGODNE GOTOVINSKE IN NAMENSKE KREDITE
- UGODNE SEZONSKE KREDITE
- KREDIT ZA VZREJO ŽIVALI
- PAKET MLADI PREVZEMNIK

UNIVERZALNA PONUDBA DEŽELNE BANKE SLOVENIJE

- DBS OSEBNI RAČUNI • KREDITI • LIMITI • MOBILNA BANKA mDBS • PLAČILNE KARTICE
- VARČEVANJA • PREDPLAČNIŠKA KARTICA • ELEKTRONSKA BANKA DBS net
- VSE BANČNE STORITVE ZA KMETOVALCE, PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER DRUŠTVA
- UGODNO PLAČEVANJE POLOŽNIC

www.dbs-leasing.si
tel. 01/23 00 500

Nudimo vam finančni leasing:

- ✓ novih in rabljenih traktorjev
- ✓ novih in rabljenih osebnih in gospodarskih vozil
- ✓ kmetijske in gozdarske mehanizacije

NAGRADNA KRIŽANKA

V KRALJESTVU UGANK

www.salomonov-ugankar.si

ORGAN VOHA	PRIPADNIK LJUDSTVA V TURČIJI, IRANU IN ARMENIJI	RAVNAVANJE ZA RADIKALNE SPREMEMBE	OHIŠJE NAPRAVE	VELIK NERED, ZMEDA
JAPONSKO VELEMESTO				
KOTVA				
KRAJŠI SESTAVEK	ČILSKI TENISAČ (MARCELO) PEVKA MAVRIČ			AVTOR: GREGA RIHTAR
NENASIČEN OGLJIKOVODIK Z DVOJNO VEZJO IZ VRST PARAFINOV	POLAGALEC PARKETA	KAL NEKDANJI CITROĀNOV AVTO		UTRDITEV, OKREPITEV, POVEČANJE
STROJ, NAPRAVA			DEL KROŽNICE	RIMSKI CESAR MARK AVRELIJ ANTONIJ
DOLGA RJAVA ALGA				
KRAJ PRI TRŽIČU			HUDA BOLEZEN, KALA AZAR GRŠKI BOG VETROV	
EDVARD KOČBEK		ROMAN WOLEJA SOVINKE ROPARSKI DELFIN		PLESALKA DVORNIK NAŠ NEKD. BIATLONEC (PETER)
ŽLAHTNI PLIN (Ne)			VMESNA RAZDALJA, RAZMIK SAHISTKA KUŠNIR	
PRIPRAVA NA VHODNIH VRATIH ZA TRKANJE				TANTAL
ŠPELA PRETNAR				IVO ANTIČ
VOLKU PODOBNA ZVER			NEMŠKO VOJAŠKO PRISTANIŠČE	
SPOLNO ZDRUŽEVANJE ČEBEL			ŽAREČA TEKOČA SNOV IZ OGNJENIKA	

Geslo križanke pošljite do 21. maja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjka 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila KRIŽANKE IN UGANKE) bodo nagrado prejeli: Francka Gros, Kranj; Ivan Končan, Radlje ob Dravi; Milojka Lednik, Kobarid; Špela Činkelj, Kočevje; Janko Stregel, Koper. Čestitamo!

Kmetuje, aktiven med mladimi in še gasilec za povrh

Tokrat predstavljamo mladega prevzemnika Simona Černela iz vasi Slaptinci. Če bi me prejšnji teden kdo vprašal, kje se nahaja ta vas, bi lahko dejal le, da je nekje v severovzhodni Sloveniji. Tam je vasi s tako končnico imena namreč na stotine!

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Ko sem vas umestil v občino Sveti Jurij ob Ščavnici, je bila geografska zagata bistveno manjša. Mnogi še pomnijo, da je bil ta kraj nekoč imenovan Videm. Tega so leta 1997 prekrstili v Svetega Jurija, kakor je ime farmemu patronu. Mnogi so preimenovanje povezovali s časi iz leta 1945, vendar pa ima ime Videm večstoletno tradicijo.

Tradicija od AMZ do DPM

Kakorkoli, po spominu iz druge polovice osemdesetih let so bili v takratnem Vidmu zelo dejavni mladi v okviru aktiva mladih združnikov (AMZ). Srečevali smo se na kvizih in vedno so se dobro odrezali. Skratka, tradicija dobrega organiziranja mladih kmetov in mladih na podeželju traja tamkaj že desetletja in tudi sedanje Društvo podeželske mladine (DPM) Sveti Jurij ob Ščavnici, tudi Jürjovška mladina imenovano, je zgled dobro organiziranega društva. Seveda pa za dobrim društvom stojijo dobri mentorji iz kmetijske svetovalne službe in posluš lokalne politike.

Sicer pa je obseg Simonovih aktivnosti v okviru DPM Sveti Jurij ob Ščavnici velik. Štiri leta je bil predsednik, sedaj je podpredsednik, na ravni Zveze slovenske podeželske mladine Slovenije (ZSPM) pa je član nadzornega odbora. Bil je tudi predstavnik ZSPM v svetu za kmetijstvo, posvetovalnem organu kmetijskega ministra. Veliko časa je v teh letih namenil pripravi akcijskega načrta za delo z mladimi kmeti. Letos bodo te aktivnosti dosegle vrh na sejmu AGRA, ki je posvečen mladim kmetom. Da pa mu si-

cer ni 'dolgčas', je še predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Slaptinci in dejaven v vsakem športnem društvu.

Na prašičereji kmetija stoji ...

Glavna panoga na kmetiji je prašičereja, okrog 70 plemenskih svinj linije 12 (slovenska landrace x slovenski veliki beli prašič) je v hlevu. Sodelujejo z osemenjevalnim centrom KGZS – Zavoda Murska Sobota, kjer kupujejo merjaščevo seme. Za boljšo mesnatost poskrbijo plemenjaki pietrain pasme. Skupno je na kmetiji 500 do-

S poslikavo na hlevu in strojni lop z malo sončno elektrarno so poskrbeli, da je videz bolj prijazen.

600 rilcev različnih kategorij in starosti. Večino prašičev spita doma, seveda pa se glede na povpraševanje prodajo v sezoni tudi odojki. Sicer pa ima kmetija o prašičereji znanja zagotovo dovolj, saj so bili prva kmetija v Sloveniji, ki je imela vzrejni center za plemenske svinje linije 11 in 12.

Ob takem obsegu prireje je nujno povezovanje oziroma pogodbeni odnos za odkup. Tega imajo Černelovi sklenjenega s Panvito, kateri letno prodajo okrog 400–500 pitancev. Seveda 'posel zapirajo', saj kupujejo pri njih repromaterial.

Sodelovanje stroke s prakso (od leve): mama Erika, mladi prevzemnik Simon ter specialist za razvoj podeželja pri KGZS – Zavodu Murska Sobota Slavko Petovar.

Čeprav večina hlevov ni več najnovejših, pa so bili zasnovani tako, da v precejšnji meri omogočajo kar se da dobro počutje živali. To je ob skrbi od bira in kakovostni krmi jamstvo, da so rejski rezultati dobri. Voluminozna krma v obroku, slama v vzrejališču in prasilišču, izpusti za svinje so elementi, ki prispevajo k uspešni prireji.

Izbrana kakovost da, ampak ...

Glede sheme izbrana kakovost, ki se sedaj pripravlja za prašiče

meso, Simon pravi, da je nujna, vendar je tudi zadržan, saj se boji, da bo za kmete pre malo učinka.

Kmetijski svetovalec **Slavko Petovar** iz KGZS – Zavoda Murska Sobota, ki je mlademu prevzemniku Simonu ob sodelovanju z lokalnimi kmetijskimi svetovalci v Gornji Radgoni pomagal pri pripravi vloge in tudi sicer svetuje, je ob našem obisku v zvezi s tem dejal: »Če se bodo ujemale tako imenovane masne bilance, potem bo učinek. Vendar žal opažam pri prodaji mesa v trgovinah ali mesnicah, da je ob vsakem vprašanju o poreklu mesa odgovor vedno (avtomatsko) isti: slovensko, slovensko, slovensko.«

Temelj je doma pridelana krma

Ekonomiko reje omogoča pridelava krme doma. Seveda je ekonomika prireje zelo odvisna od razmer na trgu. Znano je, da odkupne cene prašičev zelo varirajo, seveda v zelo tesni povezavi s cenami krme, ki glede na

nepredvidljive vremenske razmere v zadnjih letih vse bolj nihajo. Temu so Černelovi nekoliko manj izpostavljeni, saj večino krme pridelajo doma.

Kmetija obsega 34 hektarjev nji: 22 lastnih, 12 pa v najemu. Zemlja je na njivah, ki ležijo v krogu dobrega kilometra okrog kmetije, precej ilovnata. V letih, ko je poleti manj padavin, si zadovoljno manejo roke, saj so takrat pridelki odlični.

Drugače je seveda na mokrih letih ... Letošnjo pomlad so zato morali iti dognojvat žita 'malo na silo'. Resda se te dni še vidijo kolesnice po njivah, ampak ko bo žito zraslo, in zaradi dognojevanj bo hitro zrastle, se jih ne bo videlo več ...

Na njivah se vrstijo koruza, pšenica in ječmen. Kmetija je vključena v ukrepe KOPOP in ukrep dobrobit živali za prašiče. Beljakovinsko krmo in rudninsko-vitaminske dodatke dokupijo. Seveda pa se še spomnijo časov pridelave sladkorne pese ...

Ni kmetije brez vinograda

Teško si je v Prlekiji predstavljati kmetijo brez vinograda. V vinski gorici Sovjak, ki je od doma oddaljena približno pet kilometrov, Černelovi obdelujejo približno dva hektarja: polovico lastnih, polovico v najemu. Med sortami zastavo nosi laški rizling, za petami mu je šipon. Kvartet sort dopolnjujeta kerner in rumeni muškati. Vino – zvrst, ki so ga poimenovali kar vino Černel, cenijo ljubitelji vina v gostilnah in lokalih v bližnji okolici, pitno pa je bodisi samo bodisi v »špricerju«.

Vino prodajajo v zadnjem času zaradi zahtev kupcev večinoma v litrskih steklenicah s

nosti, saj steklenica z našo etiketo pomaga k naši večji prepoznavnosti. Tako je tudi manj možnosti, da bi oštirji prodajali drugo vino pod našim imenom,« pove Simon.

Sijaj mi sončece ...

Na kmetiji imajo registrirano še dopolnilno dejavnost na kmetiji. Na strehi novega hleva in strojne lope imajo namreč vgrajeno malo sončno elektrarno zmogljivosti do 50 kW, ki so jo zgradili leta 2012. Takrat je bilo to 'moderno', sedaj pa je Simon do te naložbe že malo skeptičen. »Ob vgradnji s(m)o imeli pred očmi vidik pridobivanja električne energije na naravi prijazen način, sedaj pa vidim še drugi vidik. Kakšna obremenitev za okolje bo, ko bo treba po 25-ih letih to elektrarno razgraditi,« se sprašuje Simon.

Kje stoji traktor?

Med težavami, izzivi in priložnostmi v prihodnje na kmetiji pa Simon izpostavi večino vseh kmetov (pa verjetno še koga v tej državi), to je birokracija, administracija, vodnje številnih evidenc, ki se večkrat podvajajo, ali pa so predpisi neživljenjski.

»Primer je raba sredstev za varstvo rastlin. V okviru ukrepov KOPOP je natančno opredeljeno, koliko sredstev se sme kupiti oziroma porabiti na površino. Izhodišče je sicer pravilno, vendar je izvedljivo na njivah pravilne oblike. Ker pa veliko njiv ni takih, je nemogoče tako natančno uporabiti sredstvo, zato bi moral biti pristop bolj življenjski in izhajati iz prakse. To velikokrat pogrešam. Saj pa ne bom kupoval več sredstev kot je nujno, saj so velik strošek,« pove Simon.

Med načrti je izpostavil obnovo petih streh na kmetiji,

Vino z dveh hektarjev vinograda v pretežni meri prodajo kot zvrst – Vino Černel poimenovano.

kronskimi zamaški, leta nazaj so bili aktualni 25-litrski sodčki. »Prodaja vina v steklenicah je dražja, saj so potrebne steklenice, nalepke, zamaški, zaboji za steklenice. So pa tudi pred-

ji, med sveže udejanjenimi pa je nakup mehanizacije v okviru ukrepa 4.1 – kolektivne naložbe. Z dobrim prijateljem **Rokom Lančičem** že dolgo dobro sodelujeta, zato sta hitro našla skupni jezik in skupaj kupila zmogljiv traktor in nekaj priključkov. In v zvezi s tem je Simon povedal še naslednjo anekdoto: »Sosedje se čudijo, kako se nama uspe dogovoriti, kje bo parkiran traktor, glede na to, da je last obeh.«

Temelj kmetije predstavlja prašičereja – zaključen krog od plemenske reje do prodaje spitanih prašičev.

Pri Černelovih poleg Simona za red v hlevu skrbi mama Erika, v vinogradih pa skrb leži na plečih očeta Vekoslava, ki mu kljub osmim križem še precej pomaga Simonov stari oče Stanko. Po svojih močeh še vedno prispeva tudi babica Alojzija, občasno pa priskoči na pomoč sestra Nina. Gotovo pa bo vse lažje, ko bo k hiši prišlo za 'ta mlado' Simonovo dekle Barbara, ki že dve leti aktivno pomaga na kmetiji in ob tem hodi v službo.